Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 1 (1193) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 7 СТУДЗЕНЯ 1979 г. ЦАНА 60 гр.

У ДАРОЗЕ

Абапал дарогі
Пагоркі, сады,
Палеткаў разлогі.
Лясок малады.
Пранізвае цішу
Сярэбраны свіст —
То далі калыша
Гудком машыніст.
Як песня, што рвецца
Са струн, з-пад смыка,
Цягнік наш імкнецца,
Грыміць на стыках.
І з ім я імчуся
У вольны прастор,
К сваёй Беларусі,
Да сініх азёр,
Да сонечных высяў,
Успененых рэк,
Што ў сэрца ўліліся
З маленства навек.
Мяне тут люляла
Нядоля мая.
Я шчасце гукала
У сонных гаях,
Тут думкі снавала
Пад звон ручая,
І сумна гучала
Тут песня мая.
Сягоння на полі
Радзімы ўсяе
Аб радаснай долі
Пшаніца пяе.
Пад чыстым блакітам,
Пад сонцам вясны
Калышацца жыта,
Сінеюць ільны.
Вясёлыя хаты —
Над плёсам ракі.
З уловам багатым
Плывуць рыбакі.
Касілкі стракочуць —
Ідзе сенакос.
Праменні у вочы
Шугаюць ад рос.
Пранізвае цішу
Сярэбраны свіст —
То далі калыша
Гудком машыніст.
Я еду сягоння
Здалёку, як госць,
Дадому, дзе звоніць
Мая маладосць.

Канстанцыя Буйло

Польскія пісьменнікі ля помніка Леніну ў Мінску. Далей — Дом урада.

Калі шэсць дзесяцігоддзяў таму назад, 1 студзеня 1919 года, у знішчаным вайною Мінску Часовы рабоча-сялянскі ўрад Беларусі, на чале якога стаяў выдатны палітычны дзеяч і пісьменнік Змітрок Жылуновіч, маніфестам абвяшчаў Беларусь суверэннай Савецкай Рэспублікай і дэклараваў поўнае вызваленне беларускага народа ад сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту, на свеце не многа было такіх, што прарочылі паўстаючаму новаму грамадска-гаспадарчаму арганізму доўгую будучыню. Але наперакор усялякім маладушным маловерам і заядлым ворагам беларускі народ паказаў, што ён здольны на вялікі подзвіг у імя сваёй будучыні.

Ад пачатку свайго існавання Савецкая Беларусь імкнулася ўстанавіць прыязныя сувязі з усімі народамі, асабліва ж з бліжэйшым сваім суседам — польскім народам. Аднак правячыя памешчыцка-буржуазныя колы ў паўстаўшай Польскай дзяржаве рабілі ўсё, каб не дапусціць да ўзнікнення і ўмацавання сяброўскіх адносін паміж нашымі абодвума брацкімі народамі. У той час, калі польская буржуазія і абшарнікі адарвалі ад Беларусі і запаланілі яе заходнюю частку, за правы ўсяго беларускага народа да самавызначэння і аб'яднання ў адзінай дзяржаве, Беларускай ССР, паслядоўна выступала ад пачатку сваёй дзейнасці Камуністычная партыя Польшчы, яна мабілізавала польскую грамадскасць у абарону праследаваных санацыяй дзеячоў Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі, Беларускай сялянска-рабочай Грамады, Таварыства беларускай школы і іншых прагрэсіўных беларускіх арганізацый. Калі легіянеры і паліцыя крывава распраўляліся з партызанамі Дукоры на Міншчыне, варшаўскі літаратар Багдан Жыранік з захапленнем зб раў на суседнім Палессі беларускую народную творчасць, вывучаў гісторыю беларускай літаратуры і перакладаў на польскую мову творы Цёткі, М. Багдановіча, Я. Купалы, Я. Коласа. У 1932 годзе калі канцэнтрацыйны лагер у Картуз-Бярозе і турмы ў Равічы, Беластоку, Вільні былі перапоўнены беларускімі змагарамі, выдатны польскі археолаг прафесар Уладзімір Антаневіч паехаў у Савецкую Беларусь, наведаў Акадэмію навук БССР, Беларускі універсітэт і іншыя навуковыя ўстановы, выступіў з дакладам і запрасіў беларускіх археолагаў да блізкага супрацоўніцтва. А з групай перадавой польскай інтэлігенцыі ў Вільні, у якую ўваходзілі відны палітычны дзеяч С. Ендрыхоўскі, лекар Е. Штахельскі, пісьменнік Е. Путрамент і шэраг іншых выдатных людзей, цесна супрацоўнічалі дзеячы беларускага рэвалюцыйнага руху і паэты М. Танк, П. Пестрак, М. Васілёк, М. Машара і іншыя.

У найцяжэйшым выпрабаванні, у змаганні супраць гітлераўскіх захопнікаў, у партызанскія атрады на Беларусі часта ўваходзілі польскія сябры, а на паняволеных польскіх землях змагаліся разам з сваімі польскімі таварышамі беларускія партызаны. Пад беларускай вёскай Леніна на Магілёўшчыне ў першы свой бой пайшлі часці адроджанага Людовага Войска Польскага, некалькі дзесяткаў тысяч савецкіх салдат і афіцэраў беларусаў аддало сваё жыццё пры вызваленні Польшчы. Сёння цяжка знайсці такога беларуса старэйшага ці сярэдняга ўзросту — селяніна, рабочага, вучонага, грамадскага дзеяча, пісьменніка — які б не ўдзельнічаў у змаганні за вызваленне Беларусі і Польшчы. У верасні 1939 года Гдыню бараніў сённяшні выдатны беларускі празаік Янка Брыль, недзе над Віслянскім залівам каля Бранева ў брацкай магіле спачывае загінуўшы ў баю ўжо вясною 1945 года беларускі паэт Сяргей Крывец, пад Леніна на Магілёўшчыне ў памятны дзень 12 кастрычніка 1943 года аддаў сваё жыццё капітан Войска Польскага Пётр Высоцкі, родам з Бельска Падляшскага.

Працяг на стар. 4

Ніны Мушынскай прадстаўляць нашым чытачам няма неабходнасці. Душа гарадоцкага хору, як мы яе часта называлі, даўно ўжо стала постаццю агульнавядомай у нашым асяроддзі. Але гарадоцкіх харыстак прывыклі мы бачыць толькі на сцэне. З прыемнай усмешкай, з сардэчнай песняй. Што адбываецца па-за сцэнай, заставалася таямніцай гарадчанак. Адкрыць яе стараецца нам Ніна Мушынская. Вядома, гэта будзе гісторыя, бачаная яе (Мушынскай) вачыма. Не прэтэндуе яна на поўнае адлюстраванне багатага жыцця калектыву. Гэта проста аднаму чалавеку немагчыма. Кожны з нас на адны і тыя самыя факты глядзіць па-свойму і іншае бачыць. Але гэта прывілей успамінаў. У адным мы пераканаными, што „сваё", расказанае Нінай Мушынскай, будзе блізкім нашым чытачам.

Лічым таксама, што ўспаміны Ніны Мушынскай з'яўляюцца прыгожым падарункам свайму калектыву, які ў гэтым годзе адзначае 25-годдзе песеннай дзейнасці.

УСПАМІНЫ (I)

АД ЧАГО ПАЧАЦЬ?

Першыя гады, як дзіцячыя крочкі. Няўпэўненыя, некаардынаваныя. Невядома ад чаго пачаць. Час, патрабаванні, грамадская цяга вучылі, што рабіць.

У 1945-46 гадах сама не арганізавала, але была ў драмгуртку, які стварылі даваенныя артысты-аматары, былыя члены КПЗБ. Тады менавіта пачула я ў сябе мастацкае натхненне. Апрача ігры на сцэне, пачала я маляваць і рабіць да п'ес, якія ставілі, дэкарацыю. Вынікі былі задавальняючыя. Неўзабаве, нейк само па сабе, апынуўся ў маіх руках і руль кіравання калектывам.

У 1946 годзе ў Гарадку ўзнік гурток Лігі жанчын. Мяне выбралі старшынёй. Гурток быў вялікі. Многія ішлі ў нашу арганізацыю з думкай атрымаць часцей селядцоў, маргарыну і сухога малака. Гэтыя памыліліся, вядома. Ліга жанчын памагала жанчынам, але ў іншай форме. Напрыклад, двое дзяцей-сірот (бацькі загінулі ў вайну) уладкавалі мы ў дзіцячым доме ў Барташыцах, некалькі дзяўчат паслалі на курсы, старэйшым памаглі пачаць навуку ў Народным універсітэце і г.д.

Цяжка было працаваць маці-ўдовам, у якіх былі малыя дзеці. Нарадзілася думка, каб арганізаваць прадшколле. На першым сходзе прынялі адпаведную пастанову, выслалі яе ў Інспектарат асветы. Неўзабаве прыйшоў адказ: падшукаць дом з плошчай для гульняў і прыслаць план размяшчэння.

Плану задарма ніхто не хацеў рабіць, а грошай мы не мелі. Давялося і план рабіць. Зрабіла я яго з Аннай Абрамовіч і павезла ў Беласток. Цяжка ішло. Хадзіла ад Інспектарата да архітэктара і наадварот. Хадзіла і змагалася да перамогі. Інспектар Засада (памёр ужо даўно) не вытрымаў і сказаў: — Не дарма бытуе пагаворка, што дзе чорт не дасць рады, туды бабу пашле.

Атрымала я дазвол на рамонт (добра зрабілі мы план) і нават крыху грошай.

Дом, у якім планавалі мы змясціць прадшколле быў пасляняменцкі. Але жыў у ім кватарант. Даведаўшыся аб нашых намерах, катэгарычна заявіў, што не выйдзе з гэтага памяшкання. Дзейнічалі мы паслядоўна. Знайшлі ўпартаму кватаранту іншае памяшканне. І доўга не чакалі. Не хацеў уступіць дабраахвотна, дык мы нанялі фурманку і, як вялікага пана, перавезлі сілаю. Інцыдэнт нямілы, але чаго не зробіш дзеля агульнага дабра. Грамадзянін гэты жыве дагэтуль у Гарадку і адабрае наш учынак.

Цяжка было зрабіць патрэбны рамонт за малыя грошы, і большую частку працы выканалі мы грамадскім чынам. Мабілізавалі на яе нават бацькоў.

Дом адрамантаваны. Прыехаў павятовы архітэктар і сказаў: — Толькі жанчыны патрапяць за такія малыя грошы зрабіць так многа працы.

Рамонт дома за намі, але тут жа выраслі новыя турботы. Інспектарат асветы не фінансуе прадшколляў на перыферыі, вядзе іх толькі ў горадзе. Трэба было знайсці такую арганізацыю,

Працяг на стар. 4

НОВЫ СТАРШЫНЯ САВЕТА МІНІСТРАЎ БЕЛАРУСКАЙ ССР

11 снежня 1978 г. Вярхоўны Савет БССР, у сувязі з назначэннем ранейшага старшыні Савета Міністраў БССР Ціхана Кісялёва намеснікам старшыні Савета Міністраў СССР, назначыў новага прэм'ера. З'яўляецца ім Аляксандр Аксёнаў.

Новы старшыня Савета Міністраў Беларускай ССР нарадзіўся ў 1924 годзе ў вёсцы Кантараўка на Гомельшчыне ў сям'і селяніна-бедняка. Беларус. член КПСС з 1945 г. Адукацыя вышэйшая.

З 1938 па 1945 год А. Аксёнаў вучыўся ў Гомельскім педагагічным вучылішчы. У пачатку Вялікай Айчыннай вайны быў эвакуіраваны ў Арэнбургскую вобласць, дзе працаваў калгаснікам.

У 1942 годзе А. Аксёнаў быў прызваны ў рады Савецкай Арміі, удзельнічаў у баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, у 1943 годзе быў цяжка ранены. З гэтай прычыны дэмабілізоўваецца з радоў Савецкай Арміі.

У 1944 годзе ЦК ВЛКСМ накіроўвае А. Аксёнава на камсамольскую работу ў Беларусь. Выбіраўся першым сакратаром Баранавіцкага і першым сакратаром Гродзенскага абкомаў ЛКСМ Беларусі, у 1953 годзе — сакратаром, а ў 1954 годзе — першым сакратаром ЦК ЛКСМ Беларусі. З 1957 па 1959 год працаваў сакратаром ЦК ВЛКСМ.

У 1959 годзе А. Аксёнаў быў накіраваны на пасаду намесніка старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі пры Савеце Міністраў БССР, а ў 1960 годзе назначаецца міністрам унутраных спраў Беларускай ССР.

З 1965 года А. Аксёнаў працаваў першым сакратаром Віцебскага абкома КПБ, а ў 1971 годзе ён выбіраецца другім сакратаром ЦК КП Беларусі.

Ён член ЦК КПСС і член Бюро ЦК КП Беларусі.

А. Аксёнаў узнагароджаны трыма ордэнамі Леніна, двума ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнам Славы III ступені і медалямі.

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

80 гадоў назад

11.I.1899 у в. Барсуковіна на Віленшчыне нарадзілася Канстанцыя Буйло (Калечыц), беларуская паэтэса. Друкуецца з 1909. Першы зборнік „Курганная кветка“ (1914) адрэдагаваў Я. Купала. На фарміраванне творчасці К. Буйло значна ўплываў фальклор. Некаторыя творы К. Буйло сталі народнымі песнямі, напрыклад „Люблю“, папулярная і ў нас, на Беласточчыне. Аўтар зборнікаў „Світанне“ (1950), „На адноўленай зямлі“ (1961), „Май“ (1965), „Выбранае“ (1968), кніжак вершаў для дзяцей „Юрачка“ (1957), „У бляску зор“ (1968).

З 1923 г. жыве ў Маскве.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE“
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku.
Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 18 zł. 80 gr Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 4 Nakład 7.850 egz. S-4

БелАЗ-вуглявоз. *Фота У. Казлова.*

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З БЕЛАРУСІ

БЕЛАЗ

Беларускі ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга аўтамабільны завод — гэта адно з найбольшых прадпрыемстваў Савецкай Беларусі. Ён паўстаў у 1958 годзе недалёка ад беларускай сталіцы горада Мінска, у мястэчку Жодзіна, на месцы невялікага машынабудаўнічага завода.

Слава „БелАЗ“ спачатку нарадзілася ў афіцыяльных дакументах, а потым пакрочыла на старонкі газет і часопісаў, на новыя пабудовы, у кар'еры і руднікі, адолела моры і акіяны. Цяпер аўтамабілі Беларускага завода працуюць больш чым на 400 прадпрыемствах аўтамабільнага транспарту Савецкага Саюза. Сёння іх можна сустрэць на дарогах многіх краінаў свету.

Ад першых жа дзён свайго існавання маладое прадпрыемства пачало расці і развівацца. У гэтым яму многа дапамог Мінскі аўтамабільны завод, і перш за ўсё кадрамі. Многія вопытныя рабочыя, інжынеры і тэхнікі перайшлі працаваць з Мінскага аўтамабільнага на новае прадпрыемства ў Жодзіна. Тут яны ўзначалілі брыгады, участкі вытворчасці, сталі кіраўнікамі цэхаў, аддзяленняў, з'явіліся выхавацамі маладых кадраў.

За сем год, з 1958 па 1965, з канвеера Беларускага аўтазавода ў Жодзіна сыходзілі 25-тонныя грузавікі-самазвалы МАЗ-525, сканструяваныя інжынерамі Мінскага аўтазавода.

Маладое прадпрыемства расло, мацнела, павялічвала выпуск машын. Але бурлівае развіццё народнай гаспадаркі настойліва патрабавала стварэння новай, яшчэ больш магутнай тэхнікі. Вось тады то і ўзнікла перад жодзінскімі аўтабудаўнікамі пытанне пра стварэнне прынцыпіяльна новай магутнай машыны для працы ў кар'ерах пры здабыванні розных мінералаў адкрытым спосабам. І гэтая машына павінна адпавядаць узроўню лепшых узораў цяперашніх вялікагрузавых аўтамабіляў, якія выпускаюцца заграніцай. За выкананне гэтага дзяржаўнага задання з вялікім энтузіязмам узяўся калектыў аддзела галоўнага канструктара. Напружаная творчая праца гэтага калектыву закончылася ўдачай. У верасні 1961 года ў эксперыментальным цэху былі змантаваны першы вопытны 27-тонны самазвал БелАЗ-540, які перавышаў па вытворчасці працы свайго папярэдніка 25-тонны самазвал МАЗ-525 у паўтарадва разы. Завод, не затрымоўваючы вытворчасці, у 1965 годзе поўнасцю перайшоў на серыйны выпуск 27-тонных самазвалаў.

Стварэнне 27-тоннага самазвала адкрыла шырокія перспектывы для жодзінскіх аўтабудаўнікоў да выпуску яшчэ больш магутных машын. Вопыт праектавання аўтасамазвала БелАЗ-540, пакладзены ў яго канструкцыю арыгінальныя тэхнічныя рашэнні, дазволілі ў параўнальна кароткім тэрміне стварыць цэлую серыю новых магутных машын. На заводзе былі апрацаваны і падрыхтаваны вопытныя экземпляры 40-тоннага самазвала БелАЗ-548, аднавосевага цягача БелАЗ-531 з маторам у 360 конскіх сіл, аўтапоезда БелАЗ-540 В-5271 і БелАЗ-548 В-5272 грузападымальнасцю ў 45 і 65 тон.

Паводле тэхніча-эканамічных і эксплуатацыйных якасцей аўтамабілі БелАЗ стаяць на ўзроўні лепшых замежных машын такога ж класа, а ў шэрагу выпадкаў пераўзыходзяць іх сваімі дадзенымі.

У бягучым годзе асноўная ўвага жодзінскіх будаўнікоў накіравана на выпуск машын: 27-тонных самазвалаў БелАЗ-540, 40-тоннага БелАЗ-548 і 75-тоннага БелАЗ-549. Планавае заданне калектыў аўтазаводаўцаў абавязаўся выканаць да 28 снежня 1978 года, а дзесятую пяцігодку да 15 снежня 1980 года.

Ф. Васільеў

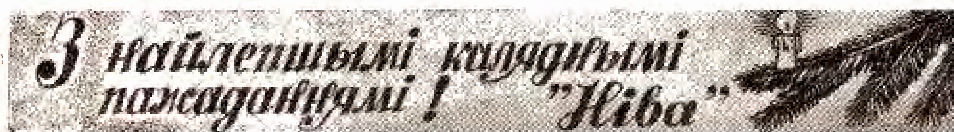
Ваенным злачынцам нельга даравацьǃ

Акруговая камісія па даследаванню гітлераўскіх злачынстваў у Беластоку за доўгі час свайго існавання накапіла багаты матэрыял аб варварстве і злачыннай, проста бандыцкай дзейнасці фашыстаў на нашай зямлі ў час акупацыі. Нямногія віноўнікі гэтых злачынстваў у ФРГ былі асуджаны за свае злачынствы. У шматлікіх выпадках, калі нават справы разглядаў суд, то або прыгаворы былі смешна нізкімі, зусім непараўнальнымі са зверствам злачынства, або і суды цалкам ачышчалі іх ад віны.

А вось праз год ад 1 студзеня 1980 года — паводле становішча Бундэстага — заходненямецкага парламента — усе ваенныя злачынствы гітлераўцаў маюць быць ім даравапы па прычыне даўнасці.

Мы не можам з гэтым прымірыцца. Нашы пачуцці і нашы погляды ў гэтай справе выяўляе рэзалюцыя, прыня-

(Працяг на стар. 4)

Броўск ● Савецкая Беларусь ● Дзядзька Максім сярод туркаў ● Ніна Мушынская аб першых узлётах ● Піліп Саскі за вясельным сталом ● Змова ● Дзядзька Квас аб крытыцы ● Весткі з Беластока, Кнышэвіч, Саколя, Міхалова, Гарадка, Нараўкі, Тафілаўцаў, Дубіч Царкоўных, Плёсак, Цялушак ● Па слядах Янтарнага пакоя ● Кемлівы Міколка ● Песня „Jaskółka”.

Sobota 6 I — 6.00 TTR. Fiz. 6.30 Chem. 12.45 Upr. rośl. 14.15 Pr. dnia. 14.20 Radzimy rolnikom. 14.30 Orbita. 15.00 Dziennik. 15.10 Obiektyw. 15.30 Dzień dobry, tu telewizja. 15.50 Magazyn motor. 16.20 Latarnia czarnoksięska. 16.50 Dwóch szeryfów — western ameryk. 18.15 Złota fregata z Knokke — ang. pr. rozr. 19.00 Przygody Bolka i Lolka. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Gala Studia Gama. 21.25 Turniej Czterech Skoczni. 22.25 Dziennik. 22.40 Inspektor Regan — ser. ang.

Niedziela 7 I — 6.00 TTR. Upr. rośl. 6.30 Hod. zwierz. 7.25 Nasze spotk. 7.45 Now. w domu i zagr. 8.10 Emerytury dla rolników. 8.20 Telewizjada. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Wielkie rzeki świata: Dunaj. 11.45 Dziennik. 12.00 Rol. rozmowy. 12.30 Muzyka na Zamku. 13.00 Z kamerą wśród zwierz. 13.30 Stella Maris Rozewie — rep. 13.55 Klub Sześciu Kont. 14.45 Zgadnij kim jestem — teletur. 15.30 Los. Dużego Lot. 15.45 Curro Jimenez — hiszp. ser. 16.40 Tele-Echo. 17.40 Sport. 18.10 Televariete — pr. rozr. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Układ krążenia — ser. 21.55 Sport. 22.10 Mała antologia kabaretu.

Poniedziałek 8 I — 12.45 TTR. Hod. zwierz. 13.25 Mech. rol. 15.15 Pr. dnia. 15.20 NURT — mat. 15.50 Obiektyw. 16.10 Dziennik. 16.20 Dzień dobry, tu telewizja. 16.45 Zwierzyniec. 17.15 Echa sport. niedzieli. 17.25 Odwiedziny prezydenta — pol. dramat obycz. 19.00 Uszatek i Zębatek. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. B. Jasieński „Bal manekinów”. 22.25 Dziennik.

Wtorek 9 I — 6.00 TTR. Hod. zwierz. 6.30 Mech. rol. 8.10 Dla kl. VIII Hist. 9.00 Dla kl. V—VI J. pol. 10.00 Dla kl. II lic. J. pol. 13.25 TTR. J. pol. 14.00 Biol. 15.15 Pr. dnia. 15.20 Klub Seniora. 15.50 Obiektyw. 16.10 Dziennik. 16.20 Dzień dobry, tu telewizja. 16.45 Studio Mł. 17.20 Prawo jazdy — teletur. 17.50 Sonda. 18.15 Raj zwierząt — film przyr. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Miś Uszatek. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Pogoda dla bogaczy — ameryk. dramat. obycz. 22.10 Camerata. 22.40 Dziennik. 22.55 W minutę po premierze.

Środa 10 I — 6.00 TTR. J. pol. 6.30 Biol. 8.10 Dla kl. VIII Chem. 10.00 Dla kl. VII Fiz. 11.05 Dla kl. VII Hist. 12.00 Dla kl. VII—VIII Wych. muz. 12.45 TTR. J. pol. 13.25 Upr. rośl. 14.30 W drodze do nowego. 15.15 Pr. dnia. 15.20 NURT — naucz. pocz. 15.50 Obiektyw. 16.10 Dziennik. 16.20 Dzień dobry, tu telewizja. 16.45 Program dla dzieci. 17.10 Los. Małego Lot. 17.25 Puchar świata w narciarstwie. 18.10 Ze świata burleski — ameryk. kom. 19.00 Przygody Rozbójnika Rumcajsa. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Ten nieznośny dziadek — kom. fr. 22.05 Dziennik. 22.20 Rozmowy o sztuce.

Czwartek 11 I — 6.00 TTR. J. pol. 6.30 Upr. rośl. 8.10 Dla kl. VII Zool. 9.00 Dla kl. I lic. J. pol. 10.00 Dla kl. II lic. J. pol. 13.25 TTR. J. pol. 14.00 Mat. 15.15 Pr. dnia. 15.20 Decyzje piętnastolatków. 15.50 Obiektyw. 16.10 Dziennik. 16.20 Dzień dobry, tu telewizja. 16.45 Czwartek TDC. 18.20 Patrol. 18.55 Radzimy rol. 19.00 Wiewiórka Flic. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr Sensacji. J. Chmielewska: Kim jesteś, kochanie. 21.55 Pegaz. 22.40 Dziennik.

Piątek 12 I — 6.00 TTR. J. pol. 6.30 Mat. 9.00 Dla kl. III Na lądzie, w powietrzu i na wodzie. 10.00 Dla kl. VIII Wych. ob. 11.05 Dla kl. VII Wych. ob. 12.45 TTR. Mat. 13.25 Biol. 15.05 Red. szk. zap. 15.15 Pr. dnia. 15.20 NURT — psych. 15.50 Obiektyw. 16.10 Dzień dobry, tu telewizja. 16.45 Piątek z Pankracym. 17.10 W kręgu rodziny. 17.50 Jedenaste przykazanie — ser. czech. 19.00 Osiołek poznaje świat. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.30 Doktor Judym — film obycz. 22.10 Magazyn studia Gama.

Piątek 5 I — 8.00 Film fab. 9.05 Koncert. 15.10 Film fab. 17.00 Koncert. Finał fest. „Rosyjska zima”. 19.00 Czas. 19.35 c.d. koncertu.

Sobota 6 I — 8.00 Śpiewa trio bandurystek. 13.25 Nie do wiary. 14.25 Film fab. 16.30 Spektakl. 19.35 Mistrz. ZSRR w j. fig. na lodzie.

Niedziela 7 I — 7.00 Koncert. 9.00 Film anim. 11.30 Spektakl. 15.00 Klub film. 16.00 Panorama międzynar. 16.45 Film anim. 17.00 Mistrz. ZSRR w j. fig. na lodzie. 19.00 Czas. 19.35 c.d. mistrzostw.

Беларуская радыёперадача: субота 12.05 — 12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Każdy umiera w samotności — RFN 6—7. Dzień mojej miłości — czes. 9—10. Tędy wróg nie przejdzie — rum. 11—12. Mężczyzna z białym goździkiem — szwedz. 13—14.

Bielsk Podl. Abba — szwedz. 6—9. Agnieszka idzie na śmierć — wł. 10—11. Hallo szpicbródka — pol. 12—13. Ifigenio — grec. 14.

Czeremcha Rozwód — NRD 6—7. Gehenna — pol. 9—10. Powrót Robin Hooda — ang. 13—14.

Czyże Trochę nadziei — NRD. Goń mnie aż cię złapię — fr. 6—7.

Gródek Ofiara namiętności — hiszp. 6—7. Romans Teresy Hennert — pol. 13—14.

Hajnówka Nasz dziadek Józef — czes. 6—7. Dyskretny urok burżuazji — fr. 8—10. Pojedynek — ang. 11—12. Odnaleziona — rum. 13—14.

Michałowo Powodzenia stary — fr. 6—7. Lato z kowbojem — czes. 9—10. Alfredo Alfredo — wł. 11—12. Tajemniczy upiór — węg. 13—14.

Mielnik Królowa pszczół — pol. 6—7. Gang Olsena na szlaku — duń. 10. Śmierć w ampułce — NRD 13—14.

Milejczyce Mandingo — USA 6—7. Spirala — pol. Długi weekend — hiszp. 10—14.

Narew Na skraju lasu — czes. 6—7. Bałwanek płynie do Afryki — NRD. Sprawa Gorgonowej — pol. 10—14.

Narewka Bałwanek płynie do Afryki — NRD 6—7. Trochę nadziei — NRD. Goń mnie aż cię złapię — fr. 10—14.

Nurzec Spirala — pol. 6—7. Koncert gwiazd — radz. 9—10. Niedokończony utwór na pianelę — radz. 11—12. Azyl — pol. 13—14.

Orla Zaklęte rewiry — pol. 6—7. Akcja „Salamandra” — rum.-wł. Szary okrutnik — radz. 10—14.

Rajsk Gang Olsena na szlaku — duń. 6—7. Zła noc — czes. Jutro policzymy się kochanie — czes. 10—14.

БЕЛАВЕЖА

СТАРОНКА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ.

З ЦЫКЛА „КРАСКІ НОЧЫ“

* ✲ *

Ноч краму адкрыла —
гараскопы,
таленты,
каму лёс,
прыгажосць —
за кожным гарантыя...
Пранізаўшы паўнеба,
раптам
зорка упала
— нехта
ішоў з рэкламацыяй.

* ✲ *

Пеўні ноч
папяросай
запалілі на ўсходзе.
Уздыхнуў панадворак,
з жалем
скрыпнулі дзверы,
цемра са страху
палезла пад дрэвы.
Толькі месяц,
не змогшы
з уладай расстацца,
узяў, чудак,
сонцу паверыў.

Міхась Шаховіч

* ✲ *

Цела мае пад дахам.
Душа ў дажджы мокне.
І вечар стаецца страхам,
Што стукае ў цёмныя вокны.

Расце ўва мне чаканне,
Хаця не чакаю нічога.
Расце ўва мне каханне,
Хаця не кахаю нікога.

Эх, восень, лірычны мой роздум,
Як жоўты мядзведзь крываногі,
Як студня пустая — розум,
Як сузор'і — дарогі.

Міша Андрасюк

СТУДЫЯ АДНАГО ВЕРША

„У снег, як у царкву, можна ўвайсці“

Паэзія Яна Чыквіна належыць да дзвюх літаратур: польскай і беларускай. Такая вось падвойная кандыцыя праектуе існаванне паэта і яго паэзію. Чыквін з'яўляецца таксама русістам. І так атрымаем амаль поўны вобраз яе абумоўленасці.

Інспірацыі паэзіі Чыквіна трэба шукаць галоўным чынам у рускай лірыцы пачатку XX ст. Гэта свядомы выбар, а не падпарадкаванне ўзорам. Аўтару „Неспакою“ характэрны індывідуальныя адносіны да традыцый, дазваляючыя на свядомае якраз выбіранне і адкіданне.

Ужо пры першым, нават павярхоўным чытанні гэтага верша звяртае нашу ўвагу яго музычнасць, не сустракаемая бадай што сёння ў польскай паэзіі, дбайнасць аб меладычнасці і рытме твора. Беларускі ці рускі верш заўсёды вызначаўся значнай мелодыкай. Асаблівага значэння гэтай справе надалі рускія сімвалісты. Б. Эйхенбаум пісаў: „Лірычны твор можа быць таксама апісальны, як апавядальны ці дыялагічны, але ад эпапеі і драмы адрознівае яго спецыяльная „лірычная“ інтанацыя. Лірычная інтанацыя для іх з'яўляецца чымсьці зусім акрэсленым і вельмі важкім у семантычным сэнсе. Гэтае назіранне можна поўнасцю прымяніць да інтэрпрэтаванага твора. Мае ён як бы два вымярэнні: літаратурнае і музычнае, што нясе за сабою шматлікія паслядоўнасці. Неабходнай умовай уздзеяння такога верша з'яўляецца дасканалае аб'яднанне гэтых дзвюх сфер. Літаратурную семантыку ў гэтым творы дадаткова падкрэслівае мелодыка. Апрача гэтага, мае ён выразную, дзялімую на тры часткі, пабудову. Кожнай такой частцы адпавядае чарговая страфа. Можна гаварыць тут аб свабоднай трактоўцы вядомай музычнай схемы АВА, таму што, нягледзячы на трохчастковую пабудову, абапіраецца ён на бесперапынна развіваючайся мелодыі. Апошнія два радкі другой страфы з'яўляліся б кульмінацыйным пунктам, пасля чаго мелодыка пераходзіць у каданс, паўтараючы мадыфікаваную тэму першай страфы. Эйхенбаум называе такую форму рамансавай. Піша ён: „У рамансе кампазітар глыбей унікае ў змест твора, чым у песні; звычайна не абмяжоўваецца ён да формы двухчленнай, як гэта дзеецца ў песні, але згодна са зместам тэкста піша для кожнай страфы новую музыку, што дазваляе перадаць музыкай не толькі агульны сэнс твора, але і ўваходзіць у яго дробязі, характарызаваць, апісваць. Калі ў новай страфе раманса паўтараецца — для акруглення — мелодыя папярэдняй страфы, дык найчасцей у зменлівай форме“.

Аналізуемы верш Чыквіна мае цудоўную, прадуманую да найдрабнейшых падрабязнасцяў кампазіцыю. Строфы першая і трэцяя лічаць па чатыры радкі, а сярэдняя, іншая, чым дзве ранейшыя, мае пяць радкоў. Калі прымем, што ў версіфікацыйным запісе заключаны інтэрпрэтацыйныя прадпасылкі, то гэта ўжо важкі след для абмяркоўкі.

Верш „У снег, як у царкву...“ ёсць эротыкам на тэму амаль штодзённую, але як жа часта драматычную — мінуўшага кахання. Адыход аднаго з каханых прыводзіў неаднойчы да трагедыі. Тут аднак дамінуе настрой задумення, меланхоліі, раздумвання. Увесь твор з'яўляецца наскрозь „літаратурны“. Паэт для выражэння пэўных станаў сваёй псіхікі выкарыстоўвае літаратурны намёк, стылізацыю, небывала па-мастацку, зрэшты. Адкрывае верш зварот сапраўды ў стылі барока, вялікай паэтычнай красы. Апрача таго, кожнае слова як бы іскрыцца другім значэннем, паэтычнай недамоўкай. Асаблівую ж увагу звяртаюць два словы: „снег“ і „царква“, словы падобнай эмацыянальнасці і пачуццёвай афарбоўкі. Царква — святое месца; незаплямленая бель снегу таксама наводзіць думку аб прыналежнасці гэтага слова да кругу sacrum. Значыць той, хто мае ўвайсці ў святое месца, павінен сам апрануць на сябе белае адзенне. Два наступныя радкі падкрэсліваюць аднак, што гэта не вясельнае ўбранне. Яшчэ раз варта звярнуць увагу на надзвычайную гукавую арганізацыю паасобных радкоў, функцыянальную і сугучную з семантыкай. Першы радок распачынаюць тры аднаскладовыя словы, на фоне якіх тым больш выдзяляецца двухскладовае шматзначнае слова „царква“.

Радок, распачынаючы наступную страфу, высвятляе прычыну ўзнікшага стану рэчаў: „Яе слядоў даўно няма“ — у гэтай фразе сказана ўсё. А спасылка на пару літаратурных каханкаў дазваляе перадаць размер страты без лішніх слоў. Гэта якраз дасканалы прыклад застасавання літаратурнага намёку, калі аўтар не паслугоўваецца словамі як знакамі з адным дакладным сэнсам але ўжывае іх па-мастацку, каб выказаць тое, чаго даслоўна выказаць не хоча. Ва ўсім гэтым творы паэт нічога не гаворыць да канца, самае большае — унушае Ці не паказвае гэта на сувязь Чыквіна з паэзіяй рускіх сімвалістаў? Падкрэслівалі яны, што паэтычная тэма павінна знаходзіцца з другога боку слова, як штосьці нявыказанае, нявыгаваранае. Іменна настрой верша, гармонія мелі замяніць слабасць слова. І такімі элементамі Чыквін карыстаецца найахвотней. Любоў Таццяны і Анегіна была вельмі складанай, не паддаючаяся адназначнай інтэрпрэтацыі, як хаця б асвечаныя ў заходняй традыцыі вялікія каханні Рамэа і Джульеты ці Трыстана і Ізольды. Паўторанае двухразова „няма“ — у першым і чацвёртым радку другой звароткі — побач з музычнымі эфектамі, нечувана лапідарна адлюстроўвае страту каханай. І наогул лексіка, перадаючая страту каханай, тут скромная, бо паэт ведае, што асноўныя праўды чалавечага лёсу можна выказаць толькі простымі словамі. Пацвярджае гэта ранейшы тэзіс, што паэзія Чыквіна не стараецца эпатаваць чытача элегантнай лексікай ці дзівоснымі семантычнымі супастаўленнямі.

Страфа, замыкаючая твор, мае ў сабе нечаканую значную эмацыянальнасць. Яна наскрозь эратычная. Ізноў звяртае ўвагу надзвычайны адбор лексікі. Распачынаюць яе выклічнікавыя выражэнні, кароткія, як бы абарваныя: „у снег, у снег!“. Пачатак першага радка гэтай страфы паралельны да пачатку першага радка першай страфы. Паўтарэнне гэтае ёсць таксама паўтарэнне мелодыкі першай страфы, хоць тут выконвае зусім другую функцыю. Калі там яна адлюстроўвала меланхалічнае задуменне і звальняла рытм выказвання, то тут наадварот — паскарае, абазначае нецярплівасць. А „спапяленне“ снегу гарачаю рукой з'яўляецца тоесамасцю нецярплівага скідання пакрывала з ложка кахання. Вырысоўваючаяся з-пад снегу зялёная трава (колер зялёны гэта ж колер надзеі) абяцае сустрэчу з каханай. Гармоніі, дамінуючай ва ўсім вершы, не змагла ж знішчыць цень юнацкай нецярплівасці. У апошніх радках вяртаецца настрой спакою і задуменнасці.

Цікава было б прааналізаваць функцыю часу ў гэтым вершы. Выявілася б, што ўсё, што ў ім дзеецца, знаходзіцца ў іншым вымярэнні, паза фізічным часам і прастораю. У вымярэнні універсальным, у свеце, на які не мае ўздзеяння час.

Верш гэты з'яўляецца незвычайным эротыкам, клубяцца ў ім праўдзівыя пачуцці, але іх сублімацыя надае яму тон праўдзіва Рылькаўскі, халодны, амаль незямны.

Вальдэмар Смашч

* ✲ *

Уваходзь ты сонца
У шырокія вокны.
Пазалаці маленькім промыкам
Асвяжы ты
Хоць глыток паветра.
У кутках гэтай прыстані
Паваюй ты з праданымі снамі...
Дакраніся ты сонца
Хоць да адной струны
Прабудзі яе
А калі пачую
Хоць ціхенькі стук у сэрцы
Я стану жыць...

* ✲ *

поўдзень
а твой поезд блудзіць у вячэрнім тумане
вязеш стомлены час у кішэні
у зубах
шчыміць родны дом...

* ✲ *

разбіць слова
каб засвяціў яго нерв
цёплы сон
праходзіць праз дом зубоў
усё спіць...
калі кончыцца падарожжа
выйграны білет
варты
халоднай расы
і
добрага чыстага фіялету...
твой позірк
каб мог
высушыць крыніцу музыкі
і праясніць хаця кусок дарогі...
белая лічба
няхай уцячэ з гэтага канцэрта
сцэна ў верасавым чаканні

Н. Артымовіч

ЛІТАРАТУРНЫ КОНКУРС

Пачынаючы ад студзеня бягучага года аб'яўляем сярод маладых, пішучых на беларускай мове, конкурс на найцікавейшы літаратурны твор месяца. Тэма, жанр і форма па выбару. Творы, выразна перапісаныя, прысылайце на адрас рэдакцыі тыднёвіка „Ніва“ з дапіскай на канверце „Літаратурны конкурс“. Ацэнку будзем праводзіць штомесяц. Прозвішчы пераможцаў, якія чакаюць кніжныя ўзнагароды і магчымасць надрукавання твора, будуць пададзены на літаратурнай старонцы да ведама чытачоў. Чакаем першых удзельнікаў.

(Працяг са стар. 1)

якая б узяла на сябе нашае прадшколле. Такой арганізацыяй было Таварыства сяброў дзяцей. Звярнуліся мы ў аддзел ТПД у Беласток. Згадзіўся заапекавацца нашым прадшколлем, але пры ўмове, што арганізуем у Гарадку гурток ТПД з лікам членаў не меншым, чым 30. У прадшколлі таксама трэба было мець не менш, чым 25 дзяцей.

Шмат намаганняў паклала я на арганізаванне гуртка ТПД а яшчэ больш — на забеспячэнне патрабаванага ліміту дзяцей. Хадзіла ад хаты да хаты, угаварвала, пераконвала бацькоў у дабрадзейнасці прадшколля. Урэшце дабілася аднаго і другога. Мара стала рэальнасцю. У красавіку 1947 года прадшколле пачало сваю дзейнасць.

(Працяг са стар. 1)

Умацаванае ў супольнай барацьбе супраць смяротнага ворага братэрства польскага і савецкага народаў пасля вайны разгарнулася ў актыўнае супрацоўніцтва на міжнароднай арэне, ва ўсіх дзялянках гаспадаркі, навукі, культуры. Становячайся на шлях сацыялістычнага развіцця адроджанай Польскай дзяржаве з самай важкай дапамогай прыйшоў Савецкі Саюз. Значная частка прыходзіцца на Беларусь. Ужо на самым пачатку, калі ў марозным студзені 1945 года ў вызваленую Варшаву Савецкі Саюз прыслаў дар 60 тысяч тон збожжа, то ў гэтым было 10 тысяч тон ад хлебаробаў Савецкай Беларусі. Калі на вызваленым Шлёнску рушылі капальні, частка вугалю з іх пайшла на прамысловыя прадпрыемствы і для насельніцтва Беларусі. І ад таго часу ўсё мацнее і расшыраецца наша ўзаемна выгаднае супрацоўніцтва. На нашых палях грукочуць моцныя трактары „Беларусь“ з Мінскага трактарнага завода, рассяваецца ружовая калійная соль з беларускага Салігорска, расце высокі валакністы лён, выгадаваны беларускімі вучонымі, па дарогах імчаць магутныя грузавыя аўтамабілі „БелАЗы, збудаваныя ў Жодзіна каля Мінска, у нашых кухнях красуюцца халадзільнікі „Мінск“, мы нярэдка глядзім перадачы па тэлевізару, збудаванаму ў сталіцы Савецкай Беларусі, і зробленыя ў ёй наручныя гадзіннікі мераць наш час. Гэта ўсяго толькі маленькая частачка таго, што паступае з Беларусі ў Польшчу. Па чыгуначных магістралях Беларусі ходзяць таварныя і пасажырскія вагоны, збудаваныя ў вроцлаўскім „Пафавагу“ і пазнанскім „Цагельскім“, па ўсёй Беларусі свецяцца многія мільёны электрычных лямпачак, зробленых на Брэсцкім лямпавым заводзе, абсталяванне якога даставіла Польшча. Усімі колерамі вясёлкі цешаць вока лакі і фарбы з Лідскага лака-фарбавага завода, што будавалі польскія інжынеры. Вялікім попытам карыстаюцца на Беларусі польскія тэкстыльныя вырабы і абутак. А калі ва ўтульнай мінскай гасцініцы „Беларусь“ вам пададуць шклянку чаю, вы яе пасалодзіце цукрам, можа якраз з тых цукровых заводаў, якія ўзвялі польскія будаўнікі на Брэстчыне ці Міншчыне. І нікога не здзіўляе, але затое вельмі радуе, калі калектывы польскіх інжынераў і рабочых едуць на беларускую Полаччыну пракладваць нафтаправод, а на польскі Шлёнск прыбываюць беларускія майстры машынабудавання, калі студэнты і навуковыя працаўнікі Беларускага палітэхнічнага інстытута гасцююць у сваіх сяброў у Беластоцкай палітэхніцы, а польскія мовазнаўцы разам са сваімі беларускімі калегамі вывучаюць гаворкі Палесся, як у лабараторыях Акадэміі навук БССР праводзяць доследы вучоныя з Кракава, а дыягназ ставіць і метады лячэння акрэслівае ў беластоцкай бальніцы прафесар з Медыцынскага інстытута ў Гродна.

І не дзіва, што чырвона-зялёны сцяг Беларускай ССР амаль заўсёды калышацца над уваходамі ў гасцініцы Варшавы, Лодзі, Любліна, Беластока ў знак прысутнасці там беларускіх гасцей, а бела-чырвоны Народнай Польшчы віднее ў гонар польскіх гасцей у Мінску, Гомелі, Брэсце, Гродна. Яны самыя любыя нам сцягі — сцягі братэрства.

Мікалай Гайдук

(Працяг са стар. 2)

Ваенным злачынцам нельга дараваць!

тая 18 снежня 1978 года ў час пленарнага пасяджэння Акруговай камісіі па даследаванню гітлераўскіх злачынстваў у Беластоку.

„Паводле няпоўных яшчэ падлікаў на тэрыторыі, званай у час акупацыі Беластоцкай акругай, з рук гітлераўцаў загінула звыш 307 тысяч мірных жыхароў. Акупанты разбурылі або пашкодзілі 20 тысяч будынкаў у гарадах і амаль 47 тысяч вясковых сяліб, — гаворыцца ў рэзалюцыі. — Віноўнымі ў злачынствах на мірных жыхарах у час вайны і акупацыі з'яўляюцца салдаты і афіцэры гітлераўскага вермахта, гітлераўская бяспека, паліцаі і цывільная адміністрацыя акупаваных зямель. Толькі нямногія сярод іх былі пакараны судамі. Пастаянна адкрываем усё новыя і новыя факты ды месцы гітлераўскіх злачынстваў.

Спыненне пакарання гітлераўскіх злачынстваў з'яўляецца актам, несумяшчальным з нормамі міжнароднага права, з пачуццём чалавечай маралі“.

Гэтая рэзалюцыя знаходзіць поўную нашу падтрымку. У адрас Акруговай камісіі па даследаванню гітлераўскіх злачынстваў пастаянна паступаюць пісьмы ад насельніцтва з патрабаваннем, каб не дапусціць даравання гітлераўскім злачынцам, да чаго імкнуцца перш за ўсё заходнегерманскія рэваншысты. Мы ім гаворым нашае рашучае — не! **(вр)**

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

Ліга абароны краіны (ЛОК) у нашай краіне аб'ядноўвае каля 2,5 млн. членаў. Дзейнічае 1000 клубаў і стралецкіх секцый, а таксама 250 школьных клубаў ЛОК.

Сустрэча з пісьманосцамі

Сустрэча з пісьманосцамі гэта ўжо ў нас традыцыя. З году ў год запрашаем найлепшых. З некаторымі мы ўжо добра знаёмыя, іншыя зусім новыя.

— Пісьманосцам працую 14 год, — гаворыць Сяргей Васілюк з Рыгораўцаў, — і заўсёды быў наперадзе ў падпісцы „Нівы“. Памятаю, як на першую сваю ўзнагароду атрымаў коўдру. Прыемна, што рэдакцыя памятае пра нас.

Пісьманосцы з шматгадовым стажам маюць за сабой ужо вялікі вопыт. Ведаюць, як здабыць добрага чытача, а не толькі абы падпісчыка. Цяжэй маладым, пакуль знойдуць адпаведную дарогу.

— Пісьманосец, — гаворыць Нікодым Дамброўскі, — павінен быць і лекарам, і добрым псіхолагам, і сябрам. Так часта звяртаюцца да нас людзі са сваімі праблемамі. Нельга тут быць абыякавым.

Падлікі падпіскі на „Ніву“ за мінулы год вылучылі чарговую групу найлепшых пісьманосцаў, якім за гэта прызналі грашовыя ўзнагароды і дыпломы. Найбольшую колькасць падпісчыкаў мелі: Уладзімір Гуралеўскі з Рыбалаў — 176, Уладзімір Весялоўскі з Пасынак — 174, Мікалай Панфілюк з Дубіч Царкоўных — 169 далей ідуць: Нікодым Дамброўскі і Ніна Петручук з Орлі, Іван Белавежац з Ласінкі, Сяргей Васілюк з Рыгораўцаў, Аляксей Давідзюк з Ласінкі, Іван Васілюк з Трасцянкі, Уладзімір Місеюк са Старога Корніна, Васіль Бількевіч з Чыжоў, Мікалай Асіпюк з Клейнік, Андрэй Шэшка з Клейнік і Мікалай Бэбка з Крушынян. Сустрэча з імі адбылася 13 снежня мінулага года ў памяшканні ГП БГКТ у Беластоку, у прысутнасці старшыні Мікалая Самоцікa і сакратара рэдакцыі „Нівы“ Ады Чэчуга. Пасля шчырай і сардэчнай размовы, падзяк за дапамогу ў распаўсюджванні нашага тыднёвіка, Ада Чэчуга, жадаючы поспехаў у працы, уручыла прыехаўшым прызнаныя ўзнагароды і дыпломы. У час сустрэчы, старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік звярнуўся да пісьманосцаў з цікавай прапановай-просьбай, а менавіта, каб прынялі ўдзел у распаўсюджванні БГКТоўскіх выданняў — кніг пласцінак. Ёсць на гэта правізія. Прыкладна, альманах „Белавежа II“ мае правізіі 25%, гэта значыць, калі каштуе ён 20 зл., дык 15 трэба звярнуць, а 5 застаецца пісьманосцу. Першы крок зрабіў ужо Мікалай Панфілюк. Чакаем наступных ахвотных. **М. Ш.**

Фота аўтара

„БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР“ НА 1979 ГОД

Выйшаў ужо з друку „Беларускі каляндар“ на 1979 год. Багаты і цікавы змест 248 старонак. Цана 20 зл.

Набыць яго можна пад наступнымі адрасамі:

Беласток — ГП БГКТ, Варшаўская 11, тэл. 3-11-18; Клуб БГКТ, Варшаўская 11, тэл. 3-17-18 (вечарам); „Ніва“, Весялоўскага 1, тэл. 2-10-33.

Бельск — Дом культуры, 1 Мая, тэл. 21-97 (Анна Бжазоўская); Беларускі ліцэй, Каперніка 4, тэл. 21-81.

Варшава — Клуб БГКТ, Сенатарская 8, тэл. 26-02-86 (вечарам).

Гайнаўка — Клуб БГКТ, Вызвалення 6, тэл. 28-89; Беларускі ліцэй, Вызвалення 5, тэл: 24-96.

Гданьск — Клуб БГКТ, Длугі тарг 8/10, тэл. 3-15-842 (вечарам).

Мілейчыцы — Гмінны камітэт ПАРП (Міхась Вішанка).

Каляндар можна купіць таксама ў гмінных зборных школах і зборных васьмікласных школах, у якіх выкладаецца беларуская мова.

ГП БГКТ таксама высылае каляндар за паштовым залічэннем. У гэтым выпадку пішыце па адрасу: Zarząd Główny BTSK, Białystok, ul. Warszawska 11.

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА XXI

Прырода ў „Сымоне-Музыку“

Адной з матэрый, якая атрымоўвае ў паэме рамантычную трактоўку, з'яўляецца прырода. Пейзажны матыў з'яўляецца ў творы ў самым пачатку і не знікае да канца. Пісьменнік супрацьстаўляе лад і гармонію ў прыродзе хаосу ў адносінах паміж людзьмі. Вельмі часта Колас выкарыстоўвае прыём анімізацыі раслін і мёртвай натуры. Апісанні прыроды ў „Сымоне-Музыку“, у адрозненні ад пейзажаў з „Новай зямлі“, не маюць наогул рыс, спецыфічных для беларускай прыроды. Пейзаж „Сымона-Музыкі“ мае найчасцей „касмапалітычны“ характар і можна яго адносіць да многіх краін свету. У многіх выпадках пейзаж у паэме выконвае дапаможную ролю, памагае паказаць духоўны стан героя. З гэтага вынікае псіхалагізм пейзажу і яго падпарадкаванне чалавеку.

У прыродзе знаходзіць Колас аналогіі да перажыванняў, цярпенняў і самотнасці героя, а таксама падабенства да яго музычных імправізацый. У прыродзе, таксама, як і ў людзях, Колас усхваляе часта тое, што самастойнае і непаўторнае. Такая схільнасць выступіла ўжо ў першай рэдакцыі паэмы і была заўважана крытыкам Пётуховічам, які, зрэшты, не звязваў яе з рамантычнай спецыфікай паэмы. „Кожны, самы дробны прадмет узварушвае ў сэрцы паэта настроі ласкі і пяшчотнасці. Для краскі, адзінока растучай у глушы, усімі забытай, у паэта находзіцца ласкавае, шчырае слова прывітання.

...Адзінока растучы на ніве жытні колас ускалыхае ў душы паэта цэлы рой думак і пачуццяў, гэты колас для яго сімбаль сіроцтва, трагедыя няшчаснага сэрца, якое мае патрэбу ў супольнасці і не сустракае супольнасці“. (М. Пётуховіч, Я. Колас як нацыянальны беларускі паэт, Менск, Адраджэнне 1922, № 1, с. 224.)

І сапраўды, у паэме вельмі часта выступаюць самотныя каласы, адзінокія сонечныя промні, самотныя кветкі.

Ужо ў пачатку паэмы паяўляецца элегійнае апісанне самотнага ліста, які сімвалізуе становішча Сымона ў сваёй роднай сям'і.

На галіне,
Пры даліне
Ліст на дрэве марна гіне:
Ліст зялёны, ды ўмірае,
Ліпа, матухна старая,
Ой, сыночка свайго скіне!
Ён пахілы,
Ён нямілы.
У сям'і не мае сілы,
Тым не любы, што адметны,
І браты з ім не прыветны...

Зразумела, што такая трактоўка прыроды застаецца ў цеснай сувязі з рамантызмам. Вернасцю рамантызму тлумачыцца таксама тое, што Колас часта выкарыстоўвае супрацьлеглыя станы прыроды: ідылічныя карціны цішыні і бура, месячныя ночы і хмарныя дні.

Іншай і таксама рамантычнай рысай прыроды ў „Сымоне-Музыку“ з'яўляецца яе анімізацыя. Адухаўленне прыроды спачатку праяўляецца ў поўнай веры дзіцяці ў тое, што мёртвая натура, расліны і насякомыя адчуваюць і рэагуюць таксама, як людзі.

І здавалася яму,
Што ён знае, як травінка
Сваю думае думу.
Што гаворыць жытні колас,
І аб чым шуміць ячмень.
І аб чым спявае ўголас
Мушка, колас, авадзень.

У далейшых частках паэмы анімізацыя не выступае ўжо ў наіўных адчуваннях дзіцяці, але ва ўспрыняцці дарослых або ў ацэнках самога аўтара. Людзі прыпісваюць прыродзе такія чалавечыя ўласцівасці, як мышленне, разумовыя ацэнкі, эмацыянальныя ацэнкі. Такім чынам, маем тут дачыненне з антрапамарфізмам прыроды. Варта адзначыць, што антрапамарфізм прыроды ў „Сымоне-Музыку“ значна адрозніваецца ад антрапамарфізму ў „Казках жыцця“. У „Казках жыцця“ мёртвыя рэчы, расліны, дрэвы, атмасферныя з'явы, птушкі амаль заўсёды сімвалізуюць тыпы людзей або ілюструюць грамадскія адносіны. У „Сымоне-Музыку“ за выключэннем ліста на дрэве, самотнага коласа і некалькіх іншых раслін, якія сімвалізуюць самотнасць чалавека, антрапамарфізацыя прыродных з'яў не заключае ў сабе чалавечых ці грамадскіх сімвалаў. Антрапамарфізацыя з'яўляецца тут формай узбагачэння прыроды, а прырода не становіцца сімвалам чалавека, а толькі яго партнёрам.

ЯКІЯ ПАВІННЫ БЫЦЬ БЕЛАРУСКІЯ РАДЫЁПЕРАДАЧЫ?

ДЗЕЛЯ АСЯРОДДЗЯ

Шаноўны таварыш рэдактар! Трэба выказаць рэдакцыі „Нівы" поўнае прызнанне, што ўзнімае вельмі істотныя праблемы, якія маюць дачыненне да беларускай нацыянальнай меншасці ў Польшчы. Да іх адносіцца грамадска-гаспадарчыя праблемы і перш за ўсё культурна-асветныя. Яны ўлічваюць нацыянальную спецыфіку асяроддзя. Не меншыя заслугі „Нівы" ў інтэграцыі палякаў і беларусаў пры ажыццяўленні задач, якія стаяць перад рэгіёнам і перад кожным з яго жыхароў.

Асаблівa варта падкрэсліць значэнне дыскусій, якія праходзяць на старонках тыднёвіка: раней у справе беларускага школьніцтва, праф.ію календара, які выдае ГП БГКТ (і інш.), а цяпер — беларускіх радыёперадач.

Добра, што слухачы могуць выказаць свае думкі аб іх уздзеянні на асяроддзе, аб тэматычнай прыдатнасці і ролі ў развіцці культуры беларусаў у Польшчы.

Радыёперадачы Віктара Рудчыка сістэматычна прыстасоўваюцца да патрэб асяроддзя, для якога прызначаны. Але выказанні дыскутантаў сігналізуюць, што слухачы не атрымліваюць поўнага задавальнення. Гэта яшчэ не тое, што яны хацелі б мець. А праўда такая: няма дасканаласці, якую нельга было б удасканаліць. У тым ліку і беларускіх радыёперадач.

Вельмі істотная праблема — час радыёперадач. У сучасны момант слухаць іх могуць выключна асобы, якія нідзе не працуюць і не вучацца. Часта чуем пытанне: чаму зменены час радыёперадач?

Кіраўніцтва беластоцкага радыёвяшчання павінна разважыць гэтае пытанне і вырашыць яго ў карысць слухачоў, да якіх гэтыя перадачы нак.раваны.

Змест беларускіх радыёперадач не можа быць выпадковы. Павінен быць прыстасаваны да слухача. Да спецыяльных перадач, да якіх залічаем і „Беларускі магазін", прад'яўляем і спецыяльныя патрабаванні. Прaграма іх не можа быць адарванай ад праграмы дзейнасці Беларускага грамадска-культурнага таварыства і спецыфічных задач, якія павінны вынікаць сярод беларусаў, якія жывуць у Польшчы. У сувязі з гэтым змест прaграмнага матэрыялу не можа быць паўтарэннем таго, што слухач атрымлівае ў праграме, якая ідзе на польскай мове, або якую знойдзе ў штодзённым друку. Ён павінен дапаўняць тое, чаго слухач не знаходзіць у іншых праграмах. Ён павінен перш за ўсё задавальняць культурныя і асветныя патрэбы. Улічваць моўную, гістарычна-традыцыйную, звычаёвую спецыфіку асяроддзя беларусаў, якія жывуць у Польшчы.

Можна сказаць, што ажыццяўленне гэтай праграмы не з'яўляецца справаи простай, што яна складаная, патрабуе вялікіх ведаў і ўнутранага запалу. Але нацыянальныя праблемы якраз і з'яўляюцца складанымі.

Дзеля лепшага ажыццяўлення нацыянальнай палітыкі, улічваючы яе складанасць і спецыфіку, партыя і ўрад ПНР стварылі нацыянальныя таварыствы, у тым ліку і БГКТ. Гэтай мэце служаць таксама нацыянальныя часопісы і радыёвяшчальная антэна.

Я. Зенюк

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

ГРАМАДСКІЯ ПАЧЫНЫ

У мінулым годзе ў Міхалоўскай гміне выкананы грамадскія пачыны агульнай вартасцю 520 тысяч злотых. Каштоўныя пачыны адбыліся пры рамонце дарог ля вёсак: Круглы Лясок, Азяблы і Адногa, а таксама дарогі з Навасадаў у Цісоўку.

Позняй восенню пачаліся рамонты вуліцаў у Масціскаx. Шымках і ў Ялоўцы побач аўтобуснага прыпынку ПКС.

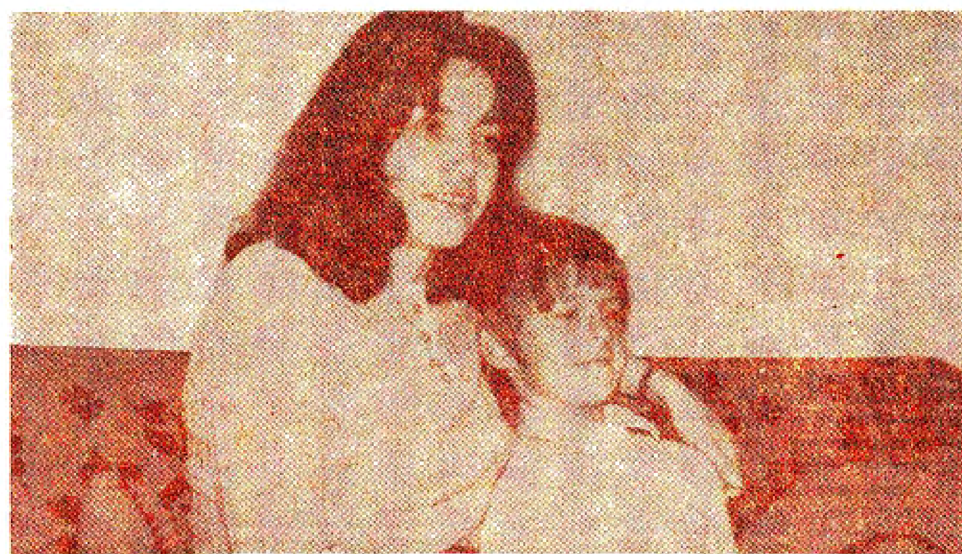
Зараз неабходна рамантаваць святліцу ў Азяблах і клуб у Старой Луплянцы.

ЗАКАНЧВАЮЦЦА РАМОНТЫ КЛУБАЎ

У Нараўскай гміне ў Ласінцы, Трасцяныцы, Ануцтах і Адрынках рамантуюцца клубы кніжкі і прэсы „Рух". Крыху зацягнуліся яны ў Ласінцы і Трасцяныцы. Найхутчэй і ўласнымі сіламі адрамантавалі адрынскі клуб.

Зроблены таксама захады дзеля перавядзення клуба „Рух" з падвала жылога спулдзельчага блока ў Васількове ў новую пажарную рамізу.

(яц)

Дарожныя партрэты. Маці з сынам. *Фота В. Рудчыка.*

ВЯСЕЛЛЕ

Нядаўна, пасля доўгага-доўгага перапынку, я зноў пабываў на вяселлі. Бо трэба вам ведаць, што толькі на нашых вёсках умеюць яшчэ рыхтаваць і праводзіць такія ўрачыстасці, як вяселле ці хрысціны. Толькі там знаходз.м уменае перапляценне традыцый з новым, элементаў сумных з вясёлымі, традыцыйнай вясковай прастаты і скромнасці з сучасным размахам.

А цяпер наконт майго вясельнага перапынку. Хаця не падумайце, што доўга не бываў я на вяселлі, таму што мяне не запрашалі на іх. О не! Мяне запрашалі і часта, і шчыра, толькі бываць на іх у мяне не было магчымасцей. Вядома вам, я чалавек сямейны. На маёй галаве, як кажуць, жонка, дзеці, цёшча, а я на іх пасылках.

На вяселлі я быў не сам, а з Анфіскай. На падобных урачыстасцях я заўсёды бываю з ёю, бо Анфіска — гэта мая жонка, чулі ўжо, мусіць. Я аб ёй ужо не раз расказваў, а магу яшчэ расказваць. Апрача нас, на гэтым вяселлі было яшчэ гасцей чалавек сто дваццаць. А бывае і яшчэ больш. Але давайце ад пачатку.

Як толькі мы з Анфіскай паказаліся на вясельным панадворку, адразу нас заўважылі. шчыра і ветліва прывіталі, дакладна распыталі аб здароўі і жыццi-бытці ўсёй бліжэйшай і далейшай радні і наперабой пачалі запрашаць у хату. У хаце распранулі, павесілі нашае адзенне і хуткай за вясельны стол, дзе ўжо былі **сабраныя госці.**

Хто сачыў за зменамі, якія заходзяць на нашай вёсцы, безумоўна заўважыў, што не ўсё там змяняецца. А калі і змяняецца, то не аднолькава хутка. Стол (а дакладней кажучы, тое, што падаецца на стол) змяніўся, нават вельмі змяніўся. Стаў намнога багацейшы, чым калісь, калі я яшчэ босым пад вокны бегаў, а прыём і гасціннасць засталіся традыцыйнымі — душа нараспашку. Надта ж міла прымаюць гасцей на нашых вёсках і заўважальна, што нас, гарадскіх (не знаю проста, за што) яшчэ лепей, як сваіх, вясковых.

Гэта вельмі дзіўная з'ява, бо мы на такое не заслужылі. Толькі і бачаць нас там, што за святочным сталом, або тады, калі чагосьці ад іх патрабуем, затое амаль не бачаць нас на сва.х палетках у сезон. А павінны часам і там нас бачыць. І вось я за сталом. Сяджу на выгодным цэнтральным месцы, там мяне пасадзілі. Побач мяне, расфуфыраная, сядзіць Анфіска. Яна сёння ў поўнай, як кажуць, амуніцыі: багацейшая сукенка з рознымі дадаткамі на ёй, на зграбных яе ножках навюсенькія панчохі і туфелькі на высокіх абцасах, на галаве не прычоска, а проста сімфонія, на шыі дарагія пацеркі, на руках — залатыя гадзіннік і бранзалецік, а пальчыкі абчэплены залатымі пярсцёнкамі, іх штук шэсць налічыў я. Яе прыгожанькі тварык пакрыты дакладна багатай разнакаляровай тынкоўкай. На яго апрацоўку патрацілa яна гадзіны дзве, на прычоску — чатыры. І вось цяпер сядзіць каля мяне, як каралева, і я, у сваім „відаўшым віды" і паспешным ужо за дарогу памяцца касцюмчыку, страшэнна кантрастую з ёю. І таму душу маю шарпае дваякае пачуццё. З аднаго боку, ак кінішь ва мне пачуццё гонару за яе такі проста незямны выгляд, а з другога, робіцца кілавата, што яна, бедная, напэўна перажывае па поваду гэтага кантрасту і што я са сваім адзеннем і выглядам такой прыгажуні не раўня. І таму найлепей было б, каб цяпер сядзеў не побач з ёю, а дзесь у другім кутку. Але давайце на крыху аставім мае пачуцці і выгляд Анфіскі, а зоймемся вяселлем. Давайце разглянем яго ў дваякім плане — з боку сталоў і з боку гасцей. Пачнем ад сталоў...

Піліп Саскі

„Тарас на Парнасе" — па-англійску

З году ў год пашыраюцца інтэрнацыянальныя сувязі беларускай літаратуры. Акрамя значнай колькасці перакладаў, выдадзеных у сацыялістычных краінах, несумненную цікавасць выклікаюць пераклады твораў беларускіх пісьменнікаў на англійскую мову.

Першай важнай падзеяй у гэтай галіне была англамоўная анталогія беларускай паэзіі „Like water, like fire" („Як вада, як агонь"), якая выйшла ў 1971 годзе ў Лондане ў перакладзе Веры Рыч. Чарговая анталогія паэзіі „Fair land Byelorussia" („Прыгажуня Беларусь") была выдадзена ў 1976 годзе ў Маскве ў перакладзе Уолтэра Мэй з прадмовай Максіма Танка.

Нядаўна англамоўны чытач змог пазнаёміцца з ананімнай паэмай мінулага стагоддзя „Тарас на Парнасе". Поўны яе тэкст з абшырнымі каментарыямі быў змешчаны ў 13 выпуску лонданскага „Journal of Byelorussian Studies" („Журнал беларускіх студыяў"). З'яўляецца ён вынікам сумеснай працы англійскіх беларусістаў Арнольда Мак Міліна і Веры Рыч, якія заўважаюць, што жывая мова, гумар і іншыя якасці „Тараса на Парнасе" гарантуюць гэтаму вечна маладому твору беларускай класікі пастаянную папулярнасць.

(тур)

М. ШАХОВІЧ З НАРОДНЫХ ГАВОРАК

гузары — ніжняя частка снапа, тое месца, у якім збожжа было падрэзане. Пэршы снопы, кладучы в сторону, завшэ став так, коб былі гузарамі до зэмлі, то мышы колосув нэ пойдзят. Колі тая пшэніця і высохнэ, туолькі зізія в гузарах, што аш страх.

куолко — калаўрот. Возьмі погледі, што з тым куолком, просто прасті нэ можна, шнуры злітают і злітают. Я за зіму куолком всю вовну спрала.

лянкі — адпады ільну пры часанні. Як дочэшэш, то позбірай лянкі в якісь мішок, зімою спраду. Дэш ты лазіш, гэн цізлы нагавіці з лянках.

осмыкі — адпады валакна пры трапанні ільну. Прыгрэбі осмыкі, коп вітер нэ роздмухав, то колі-нэбудь шчыліны в хаті між дылямі позапіхаем. Вельмі добрэ осмыкамі ушчыльняті.

тутка — частка калаўротка. Гэта бляшаная трубка пры серах, праз якую праходзіць на шпулю нітка. Заостры бэрэгі в тутці і нітку тнут. В мэнэ тутка в куолкові лопла і прасті нэма як.

хлопчыкі — два слупкі, якія трымаюць у калаўротку шпулю. Штось одін хлопчык облюзовався і шпуля маталхаеця. Нэ знаеш, як шпулю выняті? Хлопчыка одного вытягні і вымэш.

(Пілінкі, гміна Бельск)

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Дуброўскі Ігнат, Гамоніць Палессе, 1977, стар. 288, цана 24 зл.

Гэта кніга рэпартажаў-нарысаў, якія выйшлі з-пад пяра вучонага і інжынера-меліяратара. Ён надзвычай жыва, горача і вобразна прадстаўляе мноства праблем, звязаных з асушэннем і загаспадараннем Палесся. Том высокага рангу публіцыстыкі.

Лойка А. А., Гісторыя беларускай літаратуры. Дакастрычніцкі перыяд. Частка першая. 1977, стар. 204, цана 15 зл.

Гэта падручнік для студэнтаў філалагічных факультэтаў вышэйшых школ. Аўтар разглядае ў гэтай частцы XIX стагоддзе, між іншым, анан.мную творчасць, дзейнасць і творчасць В. Дуніна-Марцінкевіча, К. Каліноўскага, Ф. Багушэвіча, Я. Лучыны, А. Гурыновіча. Выклад выдатна ўзбагачаны новымі фактамі, якія аўтар сабраў, між іншым, у бібліятэках і архівах Народнай Польшчы.

Слаўковіч Даір, Я вярнуся, мама! 1977, стар. 144, цана 4 зл.

Аповесць пра героя Вялікай Айчыннай вайны Косцю Будніка — юнага падпольшчыка і партызанскага разведчыка. Твор адрасуецца юнаму чытачу.

Дзяржаўны мастацкі музей БССР, 1976, 192 стар. 123 зл. 40 гр.

Выкананы на вельмі высокім тэхнічным узроўні каляровы альбом 144 ілюстрацый твораў жывапісу, графікі, скульптуры, ткацтва і керамікі, якія знаходзяцца ў зборах музея. Густоўны і ўсебаковы выбар. Дарагое, але вельмі каштоўнае выданне.

Кнігарня ахвотна высылае кнігі за паштовым залічэннем. Запатрабаванні накіроўвайце па адрасу: „Dom Książki", Białystok ul. Kilińskiego 10.

(мг)

КУЗНЯ ПРЫ ДАРОЗЕ

Калі мы наведалі навінскага каваля ўлетку, ён не меў ні хвіліны на размову. Бо ў сенакос аб жніво ў яго работы поўныя рукі. Многае прыходзіцца рамантаваць, а перш за ўсё касілкі, жняяркі, вілы і іншыя гаспадарскія прылады. Даводзіцца таксама каваць бароны, плугі, завесы для абораў, а ўжо ў галалёдзіцу падкоўваць коней. Калі мы прыехалі ў Навіны (гміна Нараўка), навокал у лесе так і звінела кавадла пад молатам. Калі заглянулі ў сярэдзіну кузні, тут ззяў палкі жар вугалля, таямнічa сіпела апушчанае ў ваду распаленае жалеза ды дзьмуў мех, быццам бы той казачны змей.

З сямідзесяцігадовым кавалём сустрэліся мы другі раз у адзін снежаньскі суботні вечар. Мы разгаварыліся.

Кавалём быў яго бацька Фёдар, які пражыў 89 гадоў. Кавальскаму рамяству прысвяціў амаль 50 гадоў свайго жыцця. Гэтую прафесію палюбіў і яго сын. Зараз Сяргей Казлоўскі ўжо 40 год займаецца кавальствам. Даводзілася яму многае рамантаваць, але найбольш сельскагаспадарчых машын. Ён цяпер беражліва перахоўвае ён падкову, якую зрабіў яшчэ 14-гадовым хлапчуком, і ўласнаручна зроблены плуг.

Як у кожнага добрага каваля, так і ў яго былі вучні. Не ўсіх іх мог узяць да сябе ў кузню. Кавальскаму рамяству навучыў Мікалая Засіма з Ляшкоў (ён з'яўляецца кавалём у свaёй вёсцы) і аднавяскоўцаў Яна Ярошка і Яна Казлоўскага.

Цяпер у працы дапамагае яму сын Мікалай, механік сельскагаспадарчых машын у СКР у Нараўцы. Ён — добры спецыяліст у гэтай галіне. Але заўсёды ахвотна ён карыстаецца парадай і дапамогай вопытнага бацькі.

Сяргея Казлоўскага з Навін хваляць усе навакольныя сяляне. Ад Масева па Ульянаўку каля Імшару, што пад Міхаловам. Цэняць за высокае майстэрства, за салідныя рамонты сельгасмашын, за арыгінальныя прадметы паўсядзённага ўжытку.

На заканчэнне нашай размовы наш субяседнік сказаў, што прафесія каваля гэта прафесія занікаючая. Але як падкрэсліў, гэта прафесія для людзей цвёрдых.

Я. Целушэцкі

Куток практычных ведаў

СКРОМНА І ЭЛЕГАНТНА

Каханыя чытачкі! Яшчэ зусім нядаўна, выбіраючыся на карнавальны баль ці ў госці, вы шмат часу прысвячалі сваёй прычосцы. А ўсё гэта з той думкай, каб была яна высокая, начасаная, каб бліщчэла лакам і мела шмат розных закрутасаў. Знаю не адну маднісю, што а трэцяй гадзіне раніцы ўставала і ішла прычэсвацца перад балем да парыкмахера, а калі ўжо прычасалася ў папярэдні дзень, дык магла праз весці ноч амаль... стоячы. А адкуль жа тады ўзяць сілы на баляванне?

Сённяшняя мода як на вечар, так і на штодзень, вельмі простая. І ўся яе прыгажосць у прастаце. Галоўнае — валасы павінны быць добра пастрыжаны, а пасля высушаны пры дапамозе шчоткі. Напэўна і шчоткай высушыць валасы так, каб атрымалася з іх прыгожая прычоска — справа не простая. Дык калі хто можа, павінен таксама схадзіць да парыкмахера, ён гэта зробіць хутка і спраўна. У каго такіх магчымасцей няма — няхай папросіць сваю сяброўку ці суседку.

Сяброўка

Дарагое Сэрцайка, год таму назад спадабаўся мне хлопец з свайго класа. Звацы яго Саша. Але я даведалася, што яму падабаецца другая дзяўчына, і я паманеньку пачала яго забываць. І пакахала я другога хлопца, завуць яго Сяргей. З Сяргеем мы сустракаліся кожны дзень. І я адчула, што не магу без яго. Праз некалькі месяцаў я заўважыла, што за мной сочыць Саша. Ён не зводзіць з мяне вачэй, калі адказваю ўрок. сочыць за кожным маім крокам. Улетку наш клас паехаў адпачываць у лагер. Я дамовілася з Сашам, што таксама паеду. Але не змагла паехаць. Саша наказваў мне праз маю сястру, каб я прыйшла на спатканне, але я не пайшла. У лагеры ён пасябраваў з адной дзяўчынай і праводзіў з ёй увесь вольны свой час. Калі ён вярнуўся з адпачынку, я запытала пра тую дзяўчыну. Саша адказаў, што хадзіў з ёй для пацехі. На гулянках ён запрашаў мяне патанцаваць. Але ён мне не падабаўся. І я хацела з ім пасварыцца. Я думала толькі аб Сяргею. У гэты час ён быў на ўборцы бульбы, далёка ад мяне. Ён пісаў мне пісьмы. І мы каханлі адзін аднаго. У адзін дзень я пасварылася з Сашам. Ён пасля нашай сваркі паглядаў на мяне, але не запрашаў на танец. Пасля нядоўгага перапынку я заўважыла, што не магу без Сашы. Заўсёды, як пагляджу на яго і падумаю, чаму я пасварылася з ім. Мне яго вельмі не хапае. Але ў яго ёсць цяпер дзяўчына. Сярожы яшчэ няма. І не ведаю, што мне рабіць. Чакаць Сяргея, ці памірыцца з Сашам? Але як? Я заўважыла, што ён сочыць за мной, і ходзіць ён з той дзяўчынай на злосць мне.

Барбара з Гродзенскай вобласці

Са сказанага табой выглядае, што найбольш паслядоўны ў сваіх пачуццях Сярожа. Адносна Сашы: не думаю, каб „гульня" ў выкліканне пачуццяў зайздрасці была дадатнай рысай характару. Саша адчувае, што цябе гэта злуе, і так робіць. А ты ў сваю чаргу не павінна гэтага па сабе паказваць. Ды яшчэ: на якой аснове ты думаеш, што Саша ходзіць з іншымі дзяўчатамі толькі табе на злосць? На маю думку, чакай Сярожу. Ды ведай тое, што адлегласць пачуцці прыгашвае. Праз гэта, думаю, і твае хістанні ў выбары.

Сэрцайка

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Яшчэ пакуль жыў бацька, падзяліў ён сваю гаспадарку паміж сваімі сынамі А. і Д. Паколькі ад сялібы А. не было даезду да яго поля, бацька ўстанавіў праезд праз поле Д. і, каб гэта было відавочна, абсадзіў яго дрэвамі. А. карыстаўся так устаноўленай дарогай амаль 40 год. У 1975 годзе ў час рэгулявання ўласнасці сельскіх гаспадарак Д. атрымаў акт уласнасці, у якім аб дарозе няма ўспаміну. Выкарыстоўваючы гэта, Д. звярнуўся ў суд з патрабаваннем, каб забараніць А. праезд гэтай дарогай. Ці можа суд забараніць праезд дарогай, якая існуе ўжо 40 год?

АДКАЗ: Пастанова начальніка гміны, якая пацвярджае, што хтосьці з'яўляецца ўласнікам на аснове закону з 26.X.1971 г. аб урэгуляванні ўласнасці сельскіх гаспадарак, з'яўляецца дакументам, які нельга аспрэчваць і які мусіць браць пад увагу таксама суд, які не мае права ацэньваць, ці дакумент гэты выдадзены згодна з законам. Дакументам гэтым Д. можа даказваць, што праезду для А. па зямлі Д. няма. Ёсць два спосабы, каб знайсці з гэтага выхад. Першы: звярнуцца да начальніка гміны з просьбай узнавіць справу аб наданні зямлі Д. і пацвердзіць новай пастановай, што гаспадарцы А. прыслугоўвае на зямлі Д. сервітут праезду — азначанай дарогай. Другі — звярнуцца ў суд з патрабаваннем устанавіць гэткі сервітут. Раім выбраць першы спосаб. Са зместу пытання можна зрабіць вывад, што А. на аснове даўнасці мае сервітут праезду, а начальнік гміны згодна з законам зазначыць аб гэтым у акце ўласнасці.

ВЕР-НЕ-ВЕР

Дарагі Астроне! Вельмі прашу адгадаць мой сон. Сніцца мне, што я і многа іншых людзей на могілках каля царквы. Там іграе адаптар і людзі танцуюць, бо мая дачка мае выходзіць замуж. Я гляджу: паміж людзьмі, быццам на нейкай сцэне, стаіць мая дачка з хлопцам. Дачка ў вэлюме і ў доўгай сукенцы, але колер вэлюма і сукенкі быў цёмнакрэмавы, а ў хлопца былі вельмі доўгія і ясныя валасы. Мая дачка мае зашпіляць яму каралі на шыі: калі яна зашпіліць іх, то ён ажэніцца з ёю. Раз яна не зашпіліла, другі раз таксама не зашпіліла, а на трэці раз быццам бы зашпіліла, але я гэтага не бачыла. Потым гляджу: выходзіць дачка з гэтага натоўпу, пачала сварыцца са сваім братам. Я падыйшла і стала яе ўгаворваць. Яна адышла, а за ёю пачалі ісці жанчыны, але я стала крычаць на іх (чаго вы ходзіце за ёю?), тады яны засталіся, але адна жанчына сказала, што я мушу развітацца, бо еду дахаты. А я не ведаю, з кім маю развітацца. Мая дачка яшчэ была ў вэлюме а я з ёй. І на гэтым я прачнулася. Астроне, што абазначае мой сон?

Аня з Гайнаўкі

Аня з Гайнаўкі! Твой сон абазначае нейкую сварку, а мо непрыемнасць, звязаную з нейкімі плёткамі на тэму тваёй дачкі (а ўсё праз тых жанчын, што за ёю хадзілі). Шлюб ува сне ніколі не абазначае нічога добрага.

Астрон

Чароўная цішыня. *Фота В. Рудчыка.*

Ці ведаеце, што...

... у СССР ёсць 3 мільёны рэк. Сярод іх найкарацейшая на свеце рака Рэпруга. Выплывае яна з пячоры каля мясцовасці Гагра і ўжо 20 м далей уплывае ў Чорнае мора.

...СССР займае першае месца ў прадукцыі шарсцяных тканін (810 квадратных метраў). Другое месца займае Японія, якая прадукуе іх напалавіну менш.

ТАЙНЫ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Загадкавы лёс славутага Янтарнага пакоя — адна з найвялікшых сенсацый другой сусветнай вайны. Не дзіўна, што гісторыя таямнічага знікнення гэтага выдатнага твора мастацтва хвалюе чытачоў і з часу заканчэння вайны не сыходзіць са старонак сусветнага друку.

Славамір Арлоўскі прысвяціў 14 гадоў гісторыі таямнічага знікнення Янтарнага пакоя. Сабраныя ім дакументы і паказанні сведак пралілі новае святло на многія, дагэтуль невядомыя надрабязнасці, якія маюць асаблівую важнасць.

С. Арлоўскі меў магчымасць на працягу 5 гадоў наведваць гітлераўскага ваеннага злачынцу — гаўляйтэра нацыянал-сацыялістычнай партыі (НСДАП) і рэйхскамісара былой Усходняй Прусіі Эрыха Коха, які знаходзіўся ў польскай турме. Як устанавіў журналіст, па ініцыятыве Коха Янтарны пакой быў вывезены з Царскага Сяла і схаваны ў канцы вайны ў Кенігсбергу.

СПОВЕДЗЬ

Гэты чалавек не любіць журналістаў, баіцца ўрачоў, гаворыць, што ён расплачваецца за грахі немцаў і да болю ненавідзіць англічан. На яго думку, менавіта журналісты вінаваты ў многіх яго няшчасцях, свядома няправільна асвятляючы яго працэс. Урачы ў адзін з дзён могуць заявіць, што ён ужо не цяжка хворы, і тады...

Тады яго чакае шыбеніца. Англічане выдалі яго Польшчы, адсюль яго лютая нянавісць да сыноў Альбіёна. Яго адзінае гарачае жаданне — абсалютна нерэальнае. Ён любой цаной прагне апынуцца ў Заходняй Германіі.

Я многае ведаю пра яго — аб яго характары, слабасцях, псіхіцы, калі першы раз пасля заканчэння працэсу ўвайшоў у яго турэмную камеру ў Макатоўскай турме, у якой ён знаходзіўся многія гады. Потым я ведаў іх лепш: на працягу пяці гадоў я часта сустракаўся і па некалькі гадзін гутарыў з ім.

Зразумела, больш за ўсё мяне цікавіў лёс твораў культуры і мастацтва, вывезеных з Украіны, дзе Кох быў намеснікам Гітлера, а таксама куды быў вывезены цудоўны Янтарны пакой з Пушкіна пад Ленінградам. Я не сумняваўся, што Эрых Кох павінен быў ведаць, што стала з гэтымі скарбамі сусветнай культуры. Як-ніяк ён быў прадстаўніком рэйха — рэйхскамісарам і намеснікам Гітлера — гаўляйтэрам на тэрыторыі былой Усходняй Прусіі, а пазней, калі пачалася вайна, рэйхскамісарам паўночна-ўсходніх польскіх земляў, а затым і Украіны. Гэты жорсткі і бязлітасны чалавек сканцэнтраваў у сваіх руках абсалютную ўладу на велізарных тэрыторыях ад Балтыйскага да Чорнага мора.

За тры гады сустрэч мы добра пазналі адзін аднаго. Прыйшоў час пачаць высвятленне таямнічага знікнення Янтарнага пакоя. Аднак я ўсё яшчэ не ведаў, з чаго пачаць. Заставалася чакаць шчаслівага выпадку. І ён настаў...

Аднойчы ён сустрэў мяне незвычайна ўзбуджана.

— Вы чулі пра гэтыя пошукі? — сказаў ён, тыцкаючы пальцам у артыкул у газеце „Трыбуна люду".

— Пра якія пошукі? — мімаходзь спытаў я, быццам мяне гэта зусім не цікавіць.

— Ох, гэтыя журналісты. Пішуць, а самі газет не чытаюць, — рассмяяўся ён. — Ды калі б знайшлі яны гэты Янтарны пакой, гэта было б найвялікшай сенсацыяй нашага стагоддзя.

— Раскажыце мне што-небудзь пра яго.

І Кох пачаў свой расказ, які зацягнуўся на некалькі наступных сустрэч. Ён паведамаў, што пакой быў вывезены з Царскага Сяла ў Кенігсберг, а пазней, у канцы вайны, разабраны і схаваны ў тым горадзе спецыяльным атрадам эсэсаўцаў, прысланым з Берліна пад камандаваннем падпалкоўніка СС Георга Рынгеля.

— Дарэмна пакой шукаюць у Дзікаве. Ён схаваны ў Кенігсбергу. Напэўна. Я гэта добра ведаю, — сказаў ён.

Я слухаў яго, баючыся сказаць слова, бо лёс Янтарнага пакоя надзвычай хвалюючы, драматычны і загадкавы. Калі тры гады назад я ўпершыню прыйшоў сюды, мне здавалася, што я ведаю ўсё; цяпер я зразумеў, што ведаў толькі

ТРЫБУНА чытачоў

ПРАЧЫТАЙЦЕ, ДЗЯЎЧАТЫ!

Нядаўна сустрэў я свайго старога таварыша і сябра з прыгранічнай вёскі. У размове я даведаўся пра яго жыццё і лёс. Жыве заможна, гаспадарка задбаная, вельмі любіць гаспадарыць на зямлі, якая дае яму немалы даход. Чалавек ён скромны і шчыры.

I бядуе, што не можа знайсці аддананага на ўсё жыццё прыяцеля — вядомая рэч, не можа ажаніцца. Усе дзяўчаты ўцякаюць у горад. Думаюць, што там печаныя галубцы адразу будуць падаць з неба і проста ў рот. А мой знаёмы — чалавек сапраўды на месцы. Вучыўся ў сярэдняй школе. Не буду таіцца, прасіў мяне, каб я дапамог яму ў гэтай складанай справе. Чытае кожную „Ніву" і сам ужо меў намер напісаць пра гэта, але сароміцца. Бядуе, што няма ў „Ніве" рубрыкі з аб'явамі на гэтую тэму. Ён прасіў мяне, каб напісаць пра лёс такога чалавека. Можа знойдзецца дзяўчына, якая любіць працаваць на зямлі, і адгукнецца на гэты артыкул, а ў асобе гэтага старэйшага халасцяка — 37 гадоў, знойдзе на ўсё жыццё сябра і мужа.

Толькі і сам не ведаю, ці рэдакцыя захоча гэтым заняцца. Але, на маю думку, гэтую заметку можна змясціць на яе старонках. Мой сябра спадзяецца на „Ніву", бо як кажа, гэтую газету людзі нашы найбольш чытаюць. I мо „Ніва" якраз мае лёгкую руку.

Мікалай Панфілюк

I ЧАМУ?

Цягнік Люблін-Беласток (праз Седльцы і Чаромху) ад пачатку зімы пачаў рабіць падарожным сюрпрызы амаль кожны дзень. Напрыклад, 4 і 5 снежня не паехаў у вызначаным часе. Няўжо варшаўскай ДОКП усё роўна, што думаюць аб ёй людзі? **(ус)**

ДЗЕ ПАДЗЕЛІСЯ КАЛОШЫ?

Што здарылася, што ўжо некалькі гадоў вельмі цяжка купіць калошы? Ці іх фабрыкі не робяць, ці толькі ў Бельск не прывозяць? Але калошаў усё няма ды няма. А восень ужо прыйшла і зіма прыйшла, прыйдзе вясна. Без калошаў на вёсцы, як без рук.

Міхал Кірылюк

АШЧАДНАСЦЬ ЭНЕРГІІ

Усюды заклікаюць эканоміць энергію. Усе павінны добра разумець гэты заклік. А я нядаўна быў у Орлі, і сярод белага дня, у поўдзень усе вуліўныя ліхтары (яжэнёвыя) на слупах гарэлі. Не толькі гэтак у Орлі бывае. У некаторых вёсках Дубіцкай гміны тое ж самае. Да кагосьці тут заклікі аб ашчаднасці зусім не даходзяць. Гэта ж звычайнае марнатраўства!

М. Панфілюк

...пякарня ў Кляшчэлях карыстаецца дрэннай славай. У буханках хлеба часта сустракаюцца розныя непажаданыя прадметы, як шкло, іголкі. Таму кляшчэлеўскі хлеб пачалі называць шклянаігляным.

П. Д.

малую долю праўды. А Кох разгаварыўся ва ўсю...

ЗАХАПЛЕННЕ ДОКТАРА РОДЭ

Дырэктар Прускага музея ў Кенігсбергу, д-р Альфрэд Родэ, належаў да рэдкай пароды людзей. Сур'ёзны, замкнуты ў сабе вучоны жыў амаль аскетычна. Гэта быў усебакова адукаваны чалавек з шырокім кругаглядам.

Перш за ўсё яго цікавіў янтар. I вось, калі ў 1928 годзе ён быў назначаны дырэктарам музея ва Усходняй Прусіі, дзе знаходзілася самая багатая ў свеце калекцыя „золата Балтыкі", Альфрэд Родэ апынуўся ў сваёй стыхіі.

Пасля прыезду ў Кенігсберг ён з захапленнем узяўся за работу. Дабіўся сродкаў на рэстаўрацыю залаў, у якіх захоўвалася калекцыя, што налічвала сто дваццаць тысяч экспанатаў.

Палітыкай ён не займаўся. Ненавідзеў Гітлера і людзей яго партыі, называў іх прасцякамі-недавучкамі. Гаўляйтэр Усходняй Прусіі Эрых Кох, які ў тым жа годзе прыехаў у Кенігсберг, бесперапынна спрабаваў уцягнуць яго ў партыю. Напад на Польшчу і пачатак другой сусветнай вайны не зрабілі на доктара асаблівага ўражання. Ён жыў у іншым свеце. У свеце навукі і свайго захаплення янтаром.

(Працяг будзе)

Пра сваіх настаўнікаў

Кожны з нас помніць сваіх любімых настаўнікаў.

Я хачу ўспомніць пра сваіх настаўнікаў, якія мяне і маіх сяброў вучылі ў пяцідзесятыя гады. Мая вучоба ў школе пачалася ў 1950 годзе. Ад самага пачатку вучыў нас і да канца ўсім вядомы і любімы Трахім Панфілюк — стары настаўнік. Тады яшчэ першы клас распачынаўся з беларускай мовы. Польская ўваходзіла ў другім класе. Буквары былі вялікія і прыгожыя, выдаваемыя ў Мінску, і адзін прыпадаў на некалькі вучняў.

Другі настаўнік — гэта Уладзімір Шклярук. Вучыў ён пераважна старэйшыя класы і быў дырэктарам школы, але часта і нас, малодшых, наведваў. Гэты чалавек вельмі здольны, усебаковы і вучыў цудоўна. Так, як і яго вершы ў „Ніве" — прыгожыя. Родам ён з вёскі Сухавольцы ў Кляшчэлеўскай гміне. Напэўна мала хто з чытачоў ведае, што Уладзімір Шклярук — мастак. Маляваў прыгожыя партрэты. Напрыклад, маю сястру (старэйшую ад мяне) намаляваў, як жывую. А які ў яго почырк, як прыгожа піша! Я па сённяшні дзень не бачыў, каб хтосьці так прыгожа пісаў, меў такі ясны стыль.

У трэцім і чацвертым класах вучылі новыя настаўніцы — Ніна Шпаковіч і Марыся Патоцкая з Белавежы. Ніна вучыла беларускай мове, да вучняў адносілася ласкава і мала калі ставіла на калені. Адзін год вучыў нас польскай мове і батаніцы настаўнік Людвіг Бартосяк з Гайнаўкі.

У 1954 годзе настала ў нас новая настаўніца. Таксама з Белавежы. Стройная і прыгожая Галена Бароўская, пра якую я хачу трохі больш напісаць. Вучыла нас польскай мове, біялогіі, геаграфіі, да вучняў адносілася, як родная маці, ніколі не крычала, на калені не ставіла, а як багата нас вучыла! Гэта быў уроджаны бЕлаг. I не толькі адзін я цяпер, але многа былых вучняў цёпла яе ўспамінае. Вучыла мяне да канца і нават некалькі гадоў пасля заканчэння мною пачатковай школы. Сёння яна вучыць у Лясным тэхнікуме ў Белавежы.

Нельга не ўспомніць любімага намі Васіля Цялушэцкага. Гэта ўжо спявак і артыст, і мы часта яго ўспамінаем. Матэматыцы і фізіцы нейкі час навучаў нас Ян Шчэрба з Гайнаўкі — суровы, але справядлівы. Анатоль Кабац з-пад Нараўкі вучыў нас маляваць і спяваць. У апошнія гады школы вучылі яшчэ Станіслаў Ендрысь з-пад Гайнаўкі (гісторыя і фізіка), Яніна Крукоўская з Васількова (матэматыка). Нельга прамінуць і любімага намі бацюшку Івана Блізнюка. Ён нас навучаў у тыя часы рэлігіі. На ўроках яго мы многа і цікава даведаліся аб жыцці-быцці. Напрыклад, аб старажытнай гісторыі, аб рускай літаратуры, аб славянстве і не ведаю, як каму, але мне гэтыя веды вельмі спатрэбіліся.

Праз некалькі гадоў у Дубічах Царкоўных была адкрыта школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі (СПР), двухгадовая. Хадзіў і я ў гэтую школу і таксама цёпла ўспамінаю настаўнікаў яе: Аляксея Семенюка, Марысю Вольскую і Георгія Койлу.

Тое, што напісаў — гэта ўжо гісторыя. Усе настаўнікі раз'ехаліся, разляцеліся па ўсёй краіне. Некаторыя, як Трафім Панфілюк, Уладзімір Шклярук альшлі на заслужаны адпачынак. Але памятайце, дарагія, што я ваш вучань, заўсёды пра вас помню, вельмі цёпла і вельмі часта вас успамінаю і ніколі пра вас не забуду.

Мікалай Панфілюк

Анатоль Гурын

Гэта малады майстар з вёскі Істок, Дубіцкай гміны. Ставіць мураваныя дамы, а таксама інвентарскія будынкі. Колькі ён ужо атынкаваў розных будынкаў — цяжка пералічыць! Гэтую нялёгкую работу выконвае хутка і спраўна і людзі ахвотна наймаюць яго да працы. Толік Гурын, калі бачыць, што гаспадар не паспявае рыхтаваць заправу, сам яму і ў гэтай рабоце памагае, хоць гэта не яго абавязак. Яго сумленнасць і добразычлівасць падабаюцца людзям. I за гэта яны цэняць маладога майстра.

М. Панфілюк

ЛЕГЕНДА КНЫШЭВІЧ

Недалёка ад вёскі Кнышэвічы, што ў Шудзялаўскай гміне, ёсць узгорак, на якім стаіць каменны крыж, ды з каменя такога, што ў нашых старонках нідзе няма. Высечаны ён няспрычнай рукою, а можа ў майстра на было чым у той час цясаць. Гэты ўзгорак у Кнышэвічах завуць „Могілкі". Зайшоў я да найстарэйшага чалавека Бародзіча Сямёна. Яму ўжо 83 гады, дык пытаю, ці ён што-небудзь ведае, як гэтыя могілкі ўзніклі. А ён мне кажа: „420 гадоў перад нашай эрай жыў кароль Атыля, быў дужы, адважны, меў сваіх ваякаў, з якімі выбіраўся на паляванне, ды бараніўся ад нападаў, бо кругом былі лясы, пушча. Найбольш іх тут і аседліў. Дастаўляў ім пірагі „кнышэ". Ад таго і вёска мая завецца Кнышэвічы. Тут каролі той памер, пахавалі яго ў трох трунах — залатой, сярэбранай і жалезнай, бо золата ім не бракавала. Ад таго часу і людзей тут хавалі, ды на памяць клалі каменне. Тое каменне ўжо ў зямлю паўрастала. На адным камені ёсць знакі, якіх ніхто не прачытае. Калі польскі князь прыняў хрэст, на гэтых могілках паставілі два крыжы. Але пару гадоў таму назад пастух адзін той крыж збіў. Застаўся другі, большы. Столькі легенда."

Добра было б, каб гэтым крыжам ды могілкамі заняліся археолагі. Хто ведае, якое багацце ляжыць у зямлі. Цэлы гэты могільнік можа быць каштоўным помнікам нашай культуры.

Э. Ш.

ПЕРАБЛЫТАЛІ ПОРЫ ГОДА

Калі ўбачыў я чарговы адрэзак тэлевізійнага фільма „Лялька" пад загалоўкам „Вейске разрыўкі", дык не мог дабіцца толку, хто тут усё пераблытаў — Мічурын, Прус, ці рэжысёр фільма. Не ведаю хто, але пераблытана напэўна.

Хто ўважна глядзеў фільм, заўважыў наступнае. Госці пані графіні паехалі ў лес па грыбы. Маладая дзяўчына раздала ўсім кошыкі і заахвочвала збіраць рыжыкі. Прытым паінфармавала, што ў лесе так многа рыжыкаў, што не хопіць кошыкаў і трэба будзе сыпаць у брычку. I людзі збіралі рыжыкі, а ў той час дзве зязюлі наперасцякі кукавалі, салаўі заліваліся спевам, а жабы кумкалі. Адным словам вясна восенню, ці восень вясною? Вельмі цікавіць мяне, калі ў Польшчы вясною раслі рыжыкі, або калі восенню кукавала зязюля і спявалі салаўі. У „Вейскіх разрыўках" усё было ў той самы час.

Васіль Петручук

Чаромхаўскія весткі

У БУФЕЦЕ ПА-НОВАМУ

У чаромхаўскім буфеце на чыгуначнай станцыі змянілася. Зараз можна тут купіць усе тавары без нацэнкі (даўней усё было даражэйшае). Буфет стаў, як крама, і вельмі гэта добра. Толькі цяпер з'явілася праблема: што павінна быць у продажы і колькі гадзін павінен ён працаваць, бо 8 гадзін на адну змену не задавальняе працаўнікоў чыгуначных устаноў, а перш за ўсё падарожных.

МАЙСТРЫ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

Закончыўся сельскагаспадарчы год. Пара на падлікі. У Чаромхаўскай гміне ацэнка выпала пасрэдна, хоць і тут знайшліся выдатнікі па сельскай гаспадарцы.

Ганаровыя граматы майстроў сельскагаспадарчай прадукцыі за 1978 год атрымалі: Сцяпан Шакала з Волькі Тэрахоўскай, Васіль Астапкевіч з Чаромхістанцыі, Міхась Смык са Ставішчаў і Мікалай Міхальчук з Волькі Тэрахоўскай. Пераможцам у конкурсе „Вёска культурная і гаспадарная" аказалася вёска Чаромха.

ДЗЯРЖАЎНЫЯ ЎЗНАГАРОДЫ

У канцы кожнага сельскагаспадарчага года найлепшым гаспадарам і выдатнікам па сельскагаспадарчай службе ўручаюцца таксама дзяржаўныя ўзнагароды. У Чаромхаўскай гміне атрымалі іх: Сярэбраны Крыж Заслугі — Рыгор Васілюк, кіраўнік сельскагаспадарчай службы гміны, Міхась Русін з Беразішчаў за дасягненні ў гадоўлі авечак і Герасім Раманчук за дасягненні ў вырошчванні сельскагаспадарчых культур. За гэтае самае Віталісу Турыку са Ставішчаў прызналі быў Бронзавы Крыж Заслугі. **(ус)**

НА ПІСЬМЫ З ЛОДЗІ І ОЛЬШТЫНА

Прачытаў я надрукаваныя ў „Ніве" пісьмы Баляслава Клінцэвіча з Лодзі, а потым В. Станулевіча з Ольштына. Над абодвума пісьмамі я моцна задумаўся. Будучы ў Гдыні 11 і 12 лістапада, пытаўся ў двух кіёсках „Рух" — хацеў купіць „Ніву". Мне адказалі, што „Нівы" ў іх няма. Мне здаецца, што беларусы, пражываючыя па-за межамі Беластоцкага ваяводства, саромяцца прызнацца да свайго. Што з тым, што ў Гданьску стварылі аддзел БГКТ, калі з Гданьска няма ніводнай карэспандэнцыі, змешчанай у „Ніве". А пісаць там напэўна ёсць аб чым. Возьмем, напрыклад, Гдыню. Не трэба пісаць аб таманых ПКС-ах, ці як працуюць крамы. Але цікава было б напісаць аб сточні, ці вялікай кантэйнеравай базе, аб сапоцкім мола. З Лодзі можна было б напісаць, як працуюць тэкстыльшчыкі, з Ольштына, як разбудоўваецца фабрыка апон і гэтак далей.

Праўда, што на Беласточчыне найбольш беларусаў і найбольш матэрыялаў з Беласточчыны друкуецца ў „Ніве". Але я з зацікаўленнем прачытаў бы артыкулік з найдалейшых куткоў краіны, каб даведацца, як там жывуць і працуюць людзі, якія не забылі пра родную мову. Журналісты „Нівы" (іх невялікая жменька) не змогуць аб'ехаць усю краіну, каб даць інфармацыю ў „Ніве". Тут неабходны карэспандэнты, якія б пастаянна паведамлялі рэдакцыі аб развіцці нашай краіны. Тады напэўна была б „Ніва" яшчэ цікавейшай.

Шчыра заклікаю вас, Б. Клінцэвіч і В. Станулевіч, пішыце ў „Ніву" часцей, можа тады яшчэ каму забаліць сэрца і ён напіша з іншага горада.

М. Лук'янюк

АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „ПРА ДАРОГІ", „Ніва" № 45/1184 ад 5 XI 78.

Адказвае: РАЁН ПУБЛІЧНЫХ ДАРОГ У БЕЛЬСКУ.

Rejon Dróg Publicznych w Bielsku Podlaskim w odpowiedzi na notatkę prasową informuje, że remont nawierzchni na drodze Narewka—Mikłaszewo został wykonany w dniu 28 listopada 1978 r.

Dyrektor
mgr inż. Jan Wawrzyniak

Да публікацыі „ЗНІМІЦЕ ШЫЛЬДУ!", „Ніва", № 47/1186 ад 19 XI 78.

Адказвае: ДЫРЭКЦЫЯ ПАЧАТКОВАЙ ШКОЛЫ № 1 У ГАЙНАЎЦЫ.

Informujemy, że interwencja w sprawie zdjęcia szyldu z budynku przy ulicy Wyzwolenia 1 z napisem „Szkoła Podstawowa Nr 5 w Hajnówce" była uzasadniona. Szyld został zdjęty, lecz nie możemy się doczekać nowego — o właściwym napisie zamówionym w dniu 15 grudnia 1977 r. i przyjętym do zrealizowania na pierwsze półrocze 1978 r. przez Spółdzielnię Wojewódzką Przemysłu Szklarskiego Spółdzielni Pracy „Uniwersal" w Białymstoku. Pomimo kilkakrotnych interwencji z naszej strony szyld do dnia dzisiejszego nie został wykonany.

Kierownik Administracji
Nadzieja Pietruczuk

Да публікацыі „КУЛЬТУРА ЗА РУЛЁМ", „Ніва" № 46/1185 ад 12 XI 78.

Адказвае: ПРАДПРЫЕМСТВА ПКС У БЕЛАСТОКУ.

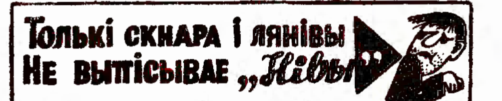
W odpowiedzi Dyrekcja Oddziału Towarowo Osobowego PKS w Siemiatyczach uprzejmie wyjaśnia:

Po szczegółowym zbadaniu sprawy stwierdzono, że kurs relacji Białystok—Siemiatycze o godz. 15.30 nie posiadał wolnych miejsc w autobusie. Niepodstawienie przez Oddział Osobowy PKS w Białymstoku autobusu relacji Białystok—Bielsk Podl. było powodem spiętrzenia podróżnych na kurs Siemiatycki. Kierowca nasz zabierał pasażerów na swoją godzinę (15.30) i nie był w stanie zabrać pasażerów z kursu 15.15.

Do obowiązków dyżurnego ruchu na dworcu autobusowym w B-stoku należało podstawienie autobusu zastępczego, w celu uniknięcia bałaganu na stanowisku odjazdowym.

Pasażerka z dzieckiem na ręku korzysta z przywileju pierwszeństwa, pod warunkiem posiadania ważnego biletu na daną godzinę. **Dyrekcja Oddziału Towarowo-Osobowego PKS w Siemiatyczach omawiała z kierowcami na naradzie roboczej załączony artykuł, wyczulając obsługę na podróżnych z dzieckiem na ręku.**

Z-ca Dyrektora
d/s Przewozów
mrg inż. Mikołaj Taranta

СТУДЗЕНЬ	ЛЮТЫ	САКАВІК	КРАСАВІК
1 19 П Новы год	1 19 Ч Арсенія	1 16 Ч Памфіла	**1 19 Н Дар'і**
2 20 А Ігната	2 20 П Яўфімія	2 17 П Фёдара	2 20 П Святланы
3 21 С Юльяніі	3 21 С Яўгенія	3 18 С Льва	3 21 А Якава
4 22 Ч Анастасіі	**4 22 Н Ляонція**	**4 19 Н Сырапусн.**	4 22 С Ісакія
5 23 П Паўла	5 23 П Клімента	5 20 П Агафона	5 23 Ч Лідзіі
6 24 С *Куцця*	6 24 А Ксеніі	6 21 А Цімафея	6 24 П Арцемія
7 25 Н Раждж.	7 25 С Віталія	7 22 С Філіпа	7 25 С *Благавешч.*
8 26 П *Саб. Пр. Б.*	8 26 Ч Марыі	8 23 Ч Дз. жан.	**8 26 Н Алы**
9 27 А Сцяпана	9 27 П Іана	9 24 П Іана	9 27 П Іана
10 28 С Агафіі	10 28 С Яфрэма	10 25 С Тараса	10 28 А Сцяпана
11 29 Ч Марка	**11 29 Н Ігнація**	**11 26 Н Міраслава**	11 29 С Марка
12 30 П Анісіі	12 30 П *Трох св.*	12 27 П Пракопа	12 30 Ч Захара
13 31 С *Шчодры в.*	13 31 А Віктара	13 28 А Васілія	13 31 П Апалонія
14 1 Н Новы год	14 1 С Пятра	14 1 С Антаніны	14 1 С Марыі
15 2 П Сяргея	15 2 Ч *Срэценне*	15 2 Ч Фядота	**15 2 Н Вялікдзень**
16 3 А Малахіі	16 3 П Сымона	16 3 П Яўтропія	**16 3 П Вялікдзень**
17 4 С Афанасія	17 4 С Ісідара	17 4 С Паўла	17 4 А Іосіфа
18 5 Ч *Куцця*	**18 5 Н Агаты**	**18 5 Н Іраіды**	18 5 С Платона
19 6 П *Хрышч.*	19 6 П Хрысціны	19 6 П Аркадзія	19 6 Ч Платаніды
20 7 С Іана Хр.	20 7 А Парфена	20 7 А Васілія	20 7 П Георгія
21 8 Н Георгія	21 8 С Фёдара	21 8 С Феафілакт.	21 8 С Ірадзівона
22 9 П Філіпа	22 9 Ч Нікіфара	22 9 Ч *40 муч.*	**22 9 Н Вялікдзень**
23 10 А Грыгорыя	23 10 П Валянціны	23 10 П Леаніда	23 10 П *Вялікдзень*
24 11 С Міхаіла	24 11 С Усевалада	24 11 С Георгія	24 11 А *Радаўніца*
25 12 Ч Таццяны	**25 12 Н Мясапусн.**	**25 12 Н Сымона**	25 12 С Васілія
26 13 П Якава	26 13 П Зоі	26 13 П Цярэнція	26 13 Ч Артамона
27 14 С Ніны	27 14 А Кірылы	27 14 А Венядзікт.	27 14 П Антона
28 15 Н Паўла	28 15 С Анісіма	28 15 С Аляксандр.	28 15 С Мсціслава
29 16 П Леанілы		29 16 Ч Міраславы	**29 16 Н Галіны**
30 17 А Антонія		30 17 П Аляксея	30 17 П Адрыяна
31 18 С Кірылы		31 18 С Кірылы	

МАЙ	ЧЭРВЕНЬ	ЛІПЕНЬ	ЖНІВЕНЬ
1 18 А Св. Працы	1 19 П Дз. дзіцяці	**1 18 Н Ляонція**	1 19 С Макрыны
2 19 С Антона	2 20 С Аляксея	2 19 П Іуды	2 20 Ч *Ільі*
3 20 Ч Гаўрыіла	**3 21 Н Канстанц.**	3 20 А Іны	3 21 П Сымона
4 21 П Сакрата	4 22 П Васіліска	4 21 С Юльяна	4 22 С Марыі
5 22 С Віталія	5 23 А Еўфрасініі	5 22 Ч Галакціёна	**5 23 Н Трафіма**
6 23 Н Георгія	6 24 С Сцяпана	6 23 П Арцемія	6 24 П Барыса
7 24 П Фамы	7 25 Ч Ферапонта	7 24 С *Іана Хр.*	7 25 А *Ганны*
8 25 А Яраслава	8 26 П Ялены	**8 25 Н Леанілы**	8 26 С Ермалая
9 26 С Дз. Перам.	9 27 С Фядоры	9 26 П Давіда	9 27 Ч *Панцеляйм.*
10 27 Ч Сымона	**10 28 Н Тройца**	10 27 А Іанны	10 28 П Прахора
11 28 П Кірылы	11 29 П *Дз. Св. Д.*	11 28 С Сяргея	11 29 С Серафімы
12 29 С Фядота	12 30 А Рамана	12 29 Ч *Пятра*	**12 30 Н Валянціна**
13 30 Н Якава	13 31 С Ермія	13 30 П 12 апост.	13 31 П Юліты
14 1 П Тамары	**14 1 Ч Бож. Цела**	14 1 С Кузьмы	14 1 А Маккавеяў
15 2 А Барыса	15 2 П Нікіфара	**15 2 Н Ювеналія**	15 2 С Сцяпана
16 3 С *Прапалав.*	16 3 С Паўлы	16 3 П Анатолія	16 3 Ч Кузьмы
17 4 Ч Пелагеі	**17 4 Н Засімы**	17 4 А Андрэя	17 4 П Канстанц.
18 5 П Адрыяна	18 5 П Ігара	18 5 С Афанасія	18 5 С Іанны
19 6 С Дзяніса	19 6 А Сасанны	19 6 Ч Валянціна	**19 6 Н Спаса**
20 7 Н Ніла	20 7 С Клаўдзія	20 7 П Фамы	20 7 П Дамеція
21 8 П Пімена	21 8 Ч Фёдара	21 8 С Пракопа	21 8 А Грыгорыя
22 9 А *Мікалая*	22 9 П Марфы	**22 9 Н Св. Адр.**	22 9 С Дзмітрыя
23 10 С Таісіі	23 10 С Антаніны	23 10 П Антона	23 10 Ч Рамана
24 11 Ч Мяфодзія	**24 11 Н Варфалам.**	24 11 А Ольгі	24 11 П Сасанны
25 12 П Германа	25 12 П Ануфрыя	25 12 С Міхаіла	25 12 С Аляксандр.
26 13 С Дз. маці	26 13 А Іана	26 13 Ч Гаўрыіла	**26 13 Н Ірынея**
27 14 Н Ісідара	27 14 С Мсціслава	27 14 П Анісіма	27 14 П Міхея
28 15 П Пахомія	28 15 Ч Амоса	28 15 С Уладзіміра	28 15 А *Успенне*
29 16 А Аляксандр.	29 16 П Ціхана	**29 16 Н Аляўціны**	29 16 С Дзяміда
30 17 С Славаміра	30 17 С Мануіла	30 17 П Марыны	30 17 Ч Мірона
31 18 Ч *Вазнясенне*		31 18 А Емяльяна	31 18 П Емяльяна

ВЕРАСЕНЬ	КАСТРЫЧНІК	ЛІСТАПАД	СНЕЖАНЬ
1 19 С Андрэя	1 18 П Соф'і	**1 19 Ч Усіх Св.**	1 18 С Платона
2 20 Н Самуіла	2 19 А Канстанц.	2 20 П Арцёма	**2 19 Н Аўдзея**
3 21 П Фадзея	3 20 С Алега	3 21 С Іларыёна	3 20 П Анатолія
4 22 А Яўлаліі	4 21 Ч Андрэя	**4 22 Н Казан. ік.**	4 21 А *Увядзенне*
5 23 С Ірынея	5 22 П Іоны	5 23 П Ігната	5 22 С Валяр'яна
6 24 Ч Георгія	6 23 С Іраіды	6 24 А Афанасія	6 23 Ч *Аляксандр.*
7 25 П Варфалам.	**7 24 Н Уладзісл.**	**7 25 С Кастр. рэв.**	7 24 П *Кацярыны*
8 26 С Наталіі	8 25 П Сяргея	8 26 Ч Дзмітрыя	8 25 С Клімента
9 27 Н Пімена	9 26 А Іана	9 27 П Нестара	**9 26 Н Інакенція**
10 28 П Анны	10 27 С Марка	10 28 С Неанілы	10 27 П Паладзія
11 29 А *Усячэнне*	11 28 Ч Вячаслава	**11 29 Н Анастасіі**	11 28 А Сцяпана
12 30 С Аляксандр.	12 29 П Дзень ЛВП	12 30 П Маркіяна	12 29 С Нектарыя
13 31 Ч Генадзія	13 30 С Рыгора	13 31 А Нікадзіма	13 30 Ч *Андрэя*
14 1 П Сымона	**14 1 Н Пакрова**	14 1 С *Кузьмы*	14 1 П Навума
15 2 С Маманта	15 2 П Канстанц.	15 2 Ч Афонія	15 2 С Авакума
16 3 Н Яўфімія	16 3 А Дзяніса	16 3 П Іосіфа	**16 3 Н Фёдара**
17 4 П Вавіла	17 4 С Веранікі	17 4 С Нікандра	17 4 П *Варвары*
18 5 А Раісы	18 5 Ч Пятра	**18 5 Н Рыгора**	18 5 А Савы
19 6 С Макара	19 6 П Фамы	19 6 П Алякс-дры	19 6 С *Мікалая*
20 7 Ч Сазонта	20 7 С Юльяна	20 7 А Фядота	20 7 Ч Антонія
21 8 П *Раждж. Б.*	**21 8 Н Таісіі**	21 8 С *Міхаіла*	21 8 П Патапа
22 9 С Анны	22 9 П Якава	22 9 Ч Анісіфара	22 9 С Ганны
23 10 Н Пятра	23 10 А Яўлампія	23 10 П Радзівона	**23 10 Н Ангеліны**
24 11 П Сяргея	24 11 С Зінаіды	24 11 С Віктара	24 11 П Данілы
25 12 А Юльяна	25 12 Ч Кузьмы	**25 12 Н Ніла**	**25 12 А Раждж.**
26 13 С Карніла	26 13 П Веніяміна	26 13 П Нікіфара	**26 13 С Яўгенія**
27 14 Ч *Уздзвіж.*	27 14 С Параскевы	27 14 А Філіпа	27 14 Ч Апалона
28 15 П Мікіты	**28 15 Н Яўфімія**	28 15 С Гурыя	28 15 П Паўла
29 16 С Людмілы	29 16 П Лонгіна	29 16 Ч Мацвея	29 16 С Феафаніі
30 17 Н Веры	30 17 А Ляонція	30 17 П Нікана	**30 17 Н Азарыя**
	31 18 С Іосіфа		31 18 П Зоі

